

Hea kool kui väärtuspõhine kool

Kool: Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium

Kooli lühike tutvustus: Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium on Tartu uusim gümnaasium, saades sel aastal kolme aastaseks. Sel kevadel lõpetab kolmas lend õpilasi. Kuid esimene lend, kes on astunud just siia kooli õppima. Asunud õppima selle õppekava alusel, mis loodi meie kooli jaoks, meie kooli inimeste poolt ja meie kooli väärtustele vastavalt. Seega tulemused, mis meie koolil on hetkel Haridusilmas või ajakirjanduses riigieksamite tabelites on suuresti koolireformis toimunu tagajärg.

Oleme esimene kool, mis deklareeris oma põhiväärtusena õpilaskeskuse ja seeläbi suhtlemise tähtsuse. Oleme veendunud, et õppimise kui sotsiaalses interaktsioonis toimuva tegevuse üheks eelduseks on positiivselt toimivad ja toetavad suhted ning kommunikatsioon koolis.

Koolis õpib 594 õpilast, töötajaid on 53. Me ei pea end suureks kooliks, kus õpilasi ei tunta või kaaslast ei teata. Võtame suurt õpilasarvu kui võimalust mitte kui väljakutset. Saame korraldada palju, mida teised ei saa. Meie juures õpitakse mõtlema suurelt ja kaasama masse. Me oleme avatud kool, meil käib igas kuus 4-5 külalist, kes annavad avatud tunde, intervjuusid, seminare keskmiselt 100-150 õpilasele. Külalisi kutsuvad seejuures kooli kõik, nii õpetajad, juhtkond kui ka õpetajad. Heale struktureeritusele saab meie õpetaja keskenduda tunni andmisele ja konsultatsioonidele. Üldtöö aja sees tegeleb õpetaja otseselt vaid oma tundide andmisega seotud tööga.

Asume Tartus Annelinnas, linna ääres. Meil on tüüppoone, sarnane nagu paljud teised. Kuid palju rohkem korras ja puhas, sest koolipere, inimesed, kes siin õpivad ja töötavad, on seda hoidnud. Meie õppekeskkond on kaasaegne ja ilus, kuna see on meile üheks prioriteediks.

Meie juures õpib noori, kes on pärit rohkem kui viiest maakonnast üle eesti, üle 50st põhikoolist. Nende noorte õpitulemused on nii tippude kui ka nõrgimate hulgas. Hoolekogu poolt varasemalt läbiviidud uuringu tulemused näidasisid, et vähemalt veerand õpilastest käib gümnaasiumi kõrvalt töö. See tähendab, et meil on väga kirju õpilaskond. Meie jaoks on see võimalus koostööks kõigiga, kuid eelkõige võimaluseks õpilastele kogeda, et maailm on mitmepalgeline ja – tahuline, kus töökad, suhtlemisealtid, julged ja ettevõtlikud noored saavad eelise. Kui igaüks ei saa meist olla kõike, saab igaüks olla osav milleski ja see, mis valdkond see on, on meie ülesandeks gümnaasiumis üles leida.

Analüüsi koostas: Anna-Liisa Blaubrück koostöös paljude andmeid kogunud ja analüüsinud õpetajate, õpilaste ja juhtkonna liikmetega.

Kogusime andmeid järgmistel viisidel:

- Väline vaatepunkt: (1) kriitilised sõbrad annavad hinnangu (23.mai), (2) lapsevanemate rahulolu küsitlus (30.mai).
- Reaalsete kvantitatiivsete- ja kvalitatiivsete andmete sisend: (1) Stuudiumi statistika (17.juuni), (2) arenguvestluste protokollid (14.juuni).
- Varasemate tulemuste analüüs sisendina: (1) kriitiliste sõprade varasemad analüüsid (on õpetajatel analüüsimiseks); (2) matemaatikaõpetajate analüüs (esitatud 20.mai ja 30.oktoobril); (3) kursuste tagasiside (17.juuni ja 28.oktoober).
- Koolis tajutavad ja kogetavad sisendid nõ õppija vaatepunktid: (1) rahuloluuuringu tulemused (30.mai); (2) õpilasuuring õpilaste käitumise ja kooli deklareeritud väärtuste kooskõlast (20.mai); (3) õpilasuuring mahajäänute motivatsioonist (20.mai), õpialsesinduse fookusgrupi intervjuu.

Materjalide kogumisel aitasid õpilased Hanna Rattasepp, Patrik Org ja Andrus Punt. Klassijuhatajad, kellelt koguti arenguvestluste infot ja nende interpretatsiooni oma õpilaste muredest ja rõõmudest. Aineõpetajad, kes ei ole klassijuhatajad, aitasid sisestada rahulolu küsitluse andmeid. Hoolekogu koostas ise rahulolu küsitluse ja viis selle läbi iseseisvalt, väljastpoolt kooli lapsevanemate seas. Tulemused esitati ka koolile.

Koolitaja Martin Tiidelepp on andnud sisendi, viies läbi kolme aasta jooksul refleksioone ja nõustamisi, et sihiseade püsiks ja fookus ei kaoks. Kriitilised sõbrad Margus Saks ja Tiia Lister on lisaks kohtvisiitidele andnud sisendi käsitledes ja peegeldades oma analüüsides nii juhtkonna poolt tõstatatud kui ka ise kogetud-nähtud-tunnetatud probleeme. Kriitilised sõbrad viisid kooli tellimusel läbi kevadel mitmepäevase fookuskoolituse, pärast rahulolu-uuringut ja väärtusarenduseanalüüsis tekkinud probleemide lahendamise alustamiseks.

Kõik see on andnud kokku materjali, mida siinkohal täies mahus kirja ei jõua panna. Kuid nende andmete kogumine ja analüüs on, igapäevase töö kõrval pilveks, mis vahel jääb päikese ette või vahel vastupidi pakub lohutavat vihma, mis peseb suured tolmused mured maha.

Püüame siinkohal kokkuvõtlikult näidata, miks oleme väärt „Hea kooli edendaja“ tiitlit. Kandideerime antud tööga ka „Väärtuskasvatuskool 2016“ tiitlile, kuna kevadel tegime kogutud materjaliga tööd koos kriitiliste sõpradega, kes nii kohapeal kõigi osapooltega vesteldes, kui ka muidu soovitasid kooli analüüsimiseks meie kooli jaoks olulisi valdkondi.

VALDKOND	ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ
<p>Palun valige analüüsimiseks 2 kuni 3 aspekti</p>	<p>1. Õpetaja töötab selle nimel, et õpilane on õppeprotsessis aktiivne osapool, õppimine on talle huvitav ja ta tunneb sellest rõõmu</p> <p>2. Aineõpetajad teevad omavahel koostööd</p> <p>Valisime aspektid, millega tuleb hetkel enim tööd teha. Aktiivne õpilane ainetunnis ja koostöö kolleegidega olid need valdkonnad, mis kriitilised sõbrad tõid kevadel suurimate kitsaskohtadena välja. Kirjeldame siinkohal enam seda, mida püüame kitsaskohtade muutmiseks teha, kuna usume kohtvaatluse tulemust. Seetõttu ei ole mõõtmisprotsessi ka otseselt sedavõrd kirjeldatud. Küll on toetuseks antud seisukohale ka rahulolu küsitluse, õpilasuuringu tulemused (vt lisa 1 link ja lisa 7), mille metoodika ja tulemused on kirjeldatud lisas. Olukorra kaardistamisele aitab kaasa ka intervjuu ÕE fookusgrupiga (vt lisa 2).</p>
<p>- Kus ja mis eesmärgil teie kool valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i></p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga tegelemine on</p>	<p>Aspekt 1. Õpetaja töötab selle nimel, et õpilane on õppeprotsessis aktiivne osapool, õppimine on talle huvitav ja ta tunneb sellest rõõmu</p> <p>Valdkonna eest põhivastutaja on aineõpetaja, klassijuhatajal on siinkohal kommunikatsiooni hoidja ja probleemide lahendamisel juhtimise roll, õppejuht on valdkonna kontrollija ja tagasisidestaja. Õppekvaliteedijuht on analüüside koostaja. Ka õpialsesindus on siinkohal võtnud toetaja rolli. Tuuakse välja kitsaskohti või kiidetakse õpetajaid (valitakse iseseivalt kevadist lemmikõpetajat) nende hulgast, kes õppetööd oskuslikumalt koos õpialstega juhtida suudavad.</p> <p>Kuna kohtvaatlused nii kriitilise sõbra poolt väärtusanalüüsi vastusena kui ka hiljem kooli eraldi kutsutuna kinnitasid, et õpetajad pigem ei toeta õpilaste aktiivsust tunnis, üksikud õpetajad on kogu tunni loenguvormile üles ehitanud, siis leiame, et see on suur väljakutse muutuse alustamiseks. Kohtvaatlust kinnitab ka õppejuhi poolt läbiviidav sisekontrolli tulemus, kus tunde (ilma eelteateta) külastades, ei ole ka õppejuht märganud ühtlast õpilaste aktiivset kaasamist kõigi õpetajate poolt.</p> <p>ÜKS NÄIDE ÕPPETÖÖS. MATEMAATIKA.</p> <p>Maikuus toimunud väärtusarenduse analüüsi järgse tagasiside raames tuli kriitiliste sõprade poolt signaal, et õppijad ei ole meil alati aktiivne osapool ning aineõpetajate koostöö võib olla nõrk. Kuna kool on suur ja ühe probleemiga tegelemine kogu kooli ulatuses pole ehk kõige efektiivsem keskendusime ühele ainevaldkonnale, kus king ehk pitsitas kõige enam. See oli</p>

<p>tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?</p>	<p>matemaatika. Stuudiumi andmeil oli kuni kolmandikul õpilastest mõni kursusehinne matemaatikas mitterahuldav. Kevadised matemaatika riigeksamitulemused olid eesti keskmisest nõrgemad. T. Lister ja M. Saks viisid läbi programmi,, mille raames toimusid järgmised tegevused (väljavõte nende kevadisest tagasidest):</p> <p><i>„- Probleemolukorra kaardistamine, mis toimus TÜ eetikakeskuse Hea Kooli konkursitöö tagasisidestamisel toimunud kohtvisiidi käigus;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Viisime läbi kahepäevase täiskoolipäeva vaatluse matemaatikatundides ja eriti nendes klassides, kus matemaatika õppimisega on õpilastel raskusi. Osalesime kõigi matemaatika- õpetajate tundides, ka hiljem koos õpetajaga tunde personaalselt analüüsid;</i> - <i>Viisime läbi individuaalsed intervjuud kõigi matemaatikaõpetajatega tema tugevuste, raskuste, lahendusettepanekute ja -katsetuste teadasaamiseks;</i> - <i>Viisime läbi väikegrupi intervjuud ja Õpilaste esinduse ja ühe probleemse klassi õpilastega selleks, et saada ülevaade nende vaatenurgast ainetunnis toimuvale õppele, kontrolli- ja hindamispraktikale, õpilaste juhendamisele-toetamisele, võimalikele konfliktidele ja omavahelisele koostööle;</i> - <i>Enne Programmi algust viisime läbi veebipõhise lühiküsitluse matemaatikat õppivate õpilastega;</i> - <i>Kohtusime õpilasesindusega õpilastepoolsete ootuste, arvamuste ja ettepanekutega tutvumiseks;</i> - <i>Koolijuhtkonnale tagasisidestamine ja nõustamine;</i> - <i>Kokkuvõtliku raporti kirjutamine ja erinevatele osapooltele tutvustamine.</i> <p><i>Programmi lähtekohaks sai Kooli juhtkonnaga toimunud vestluse tulemusel selgunud matemaatika õpetamise ja õppimise hetkeseis KJPG-s, millest tulenevalt panime paika Programmi eeldused ja sellest tulenevalt välisvaatleja fookuse: • Halvad hinded matemaatikas (e-kool); • Võimalikud suhte probleemid ja koostöö puudumine matemaatikatunnis; • Võimalik ebapiisav kommunikatsioon matemaatikatunnis (õpetaja ei tea, miks ja millest õpilane saab või ei saa aru); • Võimalikud ainedidaktilised õpiprotsessiga seotud puudujäägid.“</i></p> <p>Programmi lõppedes pidasid õpetajad enim vajalikuks individuaalset tagasidet j avestlust. Õpilased tundsid, et lisaks kooli ressurssidele kasutatakse ka eksperte väljaspoolt.</p> <p>Tänaseks oleme viinud sisse järgmised muudatused: enim õpilaste ja kriitiliste sõprade poolt negatiivset tagasidet saanud õpetaja on töölt lahkunud. Asemel on õpetaja, kes esialgu tundub koostöövalmim, empaatilisem ja süstemaatilisem kui keskmine õpetaja.</p> <p>Matemaatika õpetajate ja juhtkonna vahel toimuvad regulaarsed nõupidamised nagu klassijuhatajate ja juhtkonnagagi.</p> <p>Matemaatika järelvastamised toimuvad vaid pärast konsultatsioone aineõpetaja või teise õpetaja juures ning üldisest</p>
--	---

järelvastamise süsteemist ka eraldi aegadel, et oleks efektiivsemad.

Kõik õppima asujad teevad tasemekontrolliks kohe õppeaasta algul põhikooli materjali kokkuvõtva kontrollitöö. Selle alusel moodustatakse 10. klasside tasanduskursuste sisu ja grupid.

10. klassidele ei anna õpetajad tasanduskursust enam samale klassile, kus nad on põhiõpetajad, vaid õpilaste tasemele, tempole ja individuaalsele õpitüübile vastutulekuks on õpetajad jagatud teemade kaupa. See tähendab, et iga õpilane õpib iga õpetaja juures. Tasanduskursusel on kõik õpilased, kes saavad vastavas tasemetöös alla 50% õigeid vastuseid.

Ka 12. klassile lisasime enne eksamit eksamikursuse, kus toimub õpe samal põhimõttel. Erinevaid teemasid õpetavad erinevad õpetajad, seega on õpilaste jaoks mitmed kriitiliste sõprade poolt välja toodud probleemid vähendatud. Samuti sunnib see õpetajaid koostööle eksami ettevalmistust planeerides.

Matemaatika proovieksameid toimub enne riigieksamit sel aastal kaks korda.

Abituuriumi klassid jagati võrdselt aineõpetajate vahel, et ühel õpetajal ei oleks teiste kõrval suurem nõ „lõpetajate“ koormus.

Ainetundidesse sisse viidud muudatuste osas (kriitiliste sõprade poolt soovitud) on veel vara hinnangut anda, kuid seda saab teha sisekontrolli raames õppejuht juba ka sel poolaastal. Siiski leidsid aineõpetajad sügisiseses valdkonansiseses analüüsis, et matemaatika õpetamises tuleks enam tähelepanu pöörata Soome mudelile. Paljuski oli see järeldus kriitiliste sõprade poolt antud kevadine sisend. Kuidas see reaalsete tegudeni jõuab, veel ei saa kahjuks hinnata.

Kõik matemaatikaõpetajad koguvad lisaks kursuste tagasisidestamisele ka iga kursuse lõpus õpilastelt isiklikult tagasisidet enda tegevuse kohta.

Esimene võimalus muudatuse mõõtmiseks on õppejuhypooldes tunnikülased ja nende kokkuvõtte kevadel.

Samuti lisame rahuloluküsitluse õpilastele küsimuse nende aktiveerimise kohta ainetundides (hetkel nähtavad tulemused kursuste tagasidest lisa 5).

NÄIDE VÄLJASPOOL ÕPPETÖÖD. RIKASTAME TUNDE.

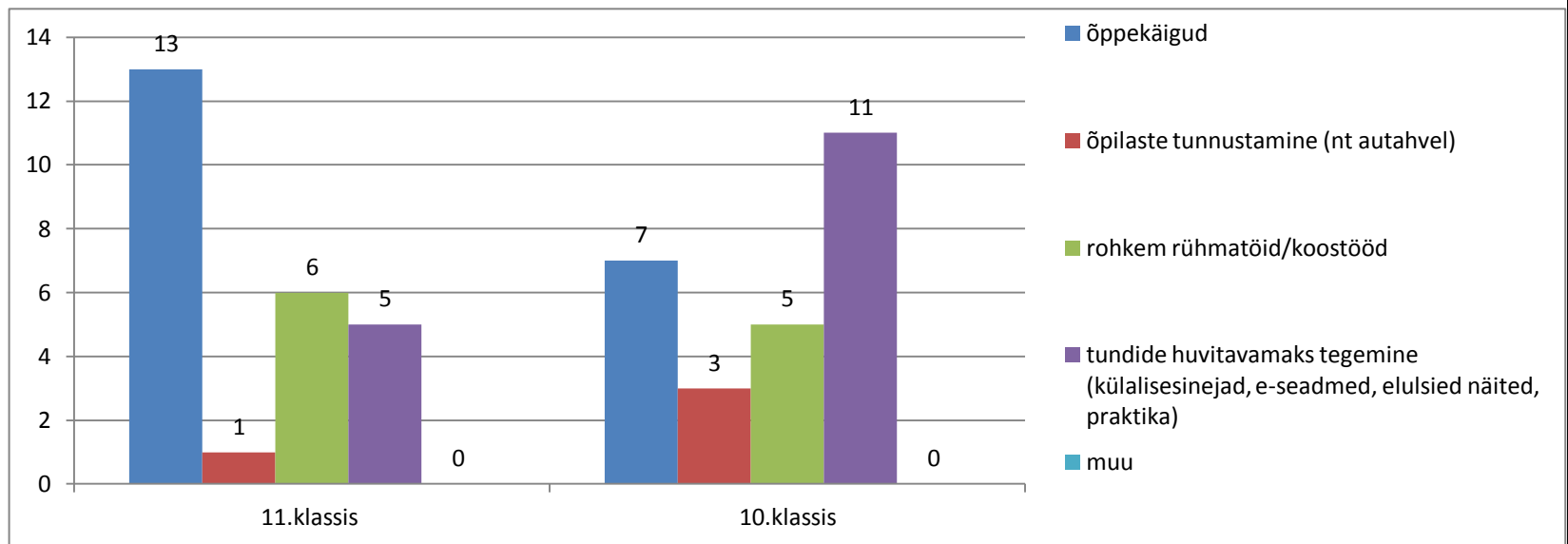
Meil on mõtteviis, et õpilase aktiivsus õppeprotsessis algab eelkõige tema aktiivsusest suhtlemisel. Õpilane on aktiivne

võtmaks ise kontakti, leidmaks koostööpartnereid ja lahendusi igasugustele olukordadele (ka valdkondades, mis ei puuduta otseselt tundi). Loodame, et üldine aktiivse kodaniku kasvatamine viib ka ennastjuhtiva õpilaseni, kes tegutseb igas tunnis olles ise aktiivsem pool. Seega on kitsaskohaks eelkõige õpetaja, kes kirjeldatud aktiivsust tekitab/lubab/toetab või pärsib. Väljaspool ainetunde aga oleme loonud mitmeid võimalusi õpilastele oma õppetöö planeerimisel aktiivseks olemiseks.

Üheks viisiks õpilaste aktiveerimisel väljaspool ainetundi on võimalus, kus nad saavad ise kutsuda kooli külalisi, kes nende jaoks huvi pakuvad. Eelmisel kevadel loodud võimalusest on haaranud kinni juba mitu õpilast, kutsutud on Briti suursaadik, kirjanik, onkoloogid-nahaarstid, presidendikandidaat, sudoku maailmameister. Seda nelja kuu jooksul.

Lisaks kirjeldame edaspidi käesolevas analüüsis seda, kuidas õpilased kooliellu veel läbi ürituste panustavad (vt ka lisa 3). Loodame, et aktiivsus väljaspool tunde, initsiatiivi haaramine, oma haridusse kaasatus ja selle juhtimine liigub ka ainetundidesse. ürituste korraldamine ei ole meie koolis lihtsalt õppekavaväline tegevus vaid on suunatud teadlik koostöö õpetamise ja praktiseerimise koht. Kuna väljaspool ainetundi ei saa individuaaltööna eriti midagi korda saata ning õpilane saab seejuures praktika ja elukooli, e t koostöös ja suheldes saavutatakse paremaid tulemusi.

Siinkohal toetab ka P.Orgi õpilasuuring (lisa 7), kus uuriti puudulikele hinnetele õppivate madala motivatsiooniga õpilaste arvamust nende motivatsiooni tõstmise kohta. Joonisel 1 on näha tulemused.

Joonis 1. Õpilaste hinnangud (vastanute arv) nende motivatsiooni tõstmise võimalustele kooli poolt.

Siinkohal toetab nii 10. kui ka 11. klasside õpilaste hinnangul nende õpimotivatsiooni nii külalisesinejate, ürituste kui ka õppekäikude hulk. Samas pole väike ka nende õpilaste hulk, kes tunnis rühmatööd/koostööd (mis on õpilaste aktiveerimise vorm tunnis) motivatsiooni tõstmiseks vajalikuks peavad. Seega on õpilaste aktiivsusele suunamine kindlasti nii keskmiste kui ka puudulike tulemustega õpilaste puhul nii motiveerivaks kui ka haridust rikastavaks tegevuseks.

HR. TEORIA JA PR. PRAKTIKA. ÕPETAJA ÕPIB.

Viimasel ajal levib siiski enam seisukoht, et „õpilase ja õpetaja suhe on võimas ja oluline väärtushinnangute kujundaja, aga lisaks sellele määrab suuresti ära ka õpetamise tulemuslikkuse, kuna õpetamine on alati moraalne protsess ja ükskõik, millise metoodika rakendamise edu tagab positiivne suhe“ (Schihalejev, Jung, 2012: 11). Seega tahaksime siiski rõhutada, et meie suurepärased tulemused õpilastega positiivsete suhete hoidmise (vt lisa 1) ja avatud suhtlemise valdkonnas, annavad kindlasti ka sisendi tulevikus paremate õpitulemuste näitamiseks. Seni on meie riigieksamite tulemusi kahel aastal teinud õpilased, kes olid koolireformi nõ ohvrid ja ka nemad hindasid kooli õhkkonda siiski väga positiivseks rahuloluuuringute tulemusel.

Inimese hoiaku määrab mõni eriti intensiivne, püsiv sh võimalik et ka üksik kogemus (Loit, 1999: 61). Õpetaja hoiak õpilaste aktiveerimise suhtes on samuti seega kujunenud varasemate kogemuste baasil. Olgu need õpetajakoolitusest, oma õpilase ajast või isiklikku laadi. Selle hoiaku muutmiseks (nii nagu iga väärtusalase hoiaku) on vajalik seega uus intensiivne kogemus. Seega planeeritud väärtuskasvatustöö kannab vilja, kui see on kogemuslikult intensiivne ja pidev, pakkudes reaalselt kogemust, mitte ei kaasu vaid teoreetilise täiendkoolituse raames. Samuti ei pruugi vaid vestlustest superviisoritega või väärtuste selitamisest siinkohal piisata.

Kuidas muuta pedagoogilist lähenemist? Koolis, tööandjate ja kolleegidena? Kas on midagi raskemat? Ei vist. Peame hakkama saama sellega, mida õpetajakoolituski pole hästi suutnud.

Seega alustame meie kooli õpetajate harimist teisel viisil. Kuid mitte loengute, täiendkoolituste raames, vaid läbi eneserefleksiooni, kogemuse. Lõime sel aastal võimaluse õpetajatele kogeda teistsuguseid õpetamispraktikaid.

Õpetaja mõtteviisi ja käsitluse muutmiseks kirjutasime koolis projekti „Kristjan Jaagu õpirännak“, kus külastame Eestimaa

pingeridade tipus olevaid koole oma meeskonnaga (igas koolis on erinev töögrupp, kus on igast ainevaldkonnast vähemalt üks liige), käime vaatlemas tunde, vestleme juhtkonnaga ja hiljem toimub koolis kogu õpetajaskonnaga analüüs nähtust-kogetust-kuuldust. Eesmärgistatud vaatlus (sisendi andis M. Tiidelepp) teistes koolides, peaks andma õpetajatele kogemust ja teadmist, kuidas aktiveerida õpilasi, kuidas tekitada motivatsiooni. Täna on ära käidud neljas koolis: Jõhvi Gümnaasiumis, Narva Vanalinna riigikoolis (mõlemas kogu kollektiiviga), lisaks Võru Riigigümnaasiumis ja Sütevaka Humanitaargümnaasiumis. Lähiajal ootavad ees Saku Gümnaasium, Nõo Realgümnaasium ja Rapla Vesiroosi Gümnaasium. Kõikidele külastustele viib õpetajaid (4-7) üks juhtkonna liige. Õpetaja sai vabalt valida kooli, mida ta soovib külastada. Käiakse tundides, vaadeldakse elu-olu, küsitakse, vesteldakse. Hiljem analüüsitakse saadud kogemust koos kolleegidega pikkadel kodusõitudel ja koos superviisoriga vaheaegadel eplaneeritud refleksioonikoolitustel.

Kuna antud aspekt on sõnastatud õpetaja tööna selle nimel, et õpilane oleks aktiivne osapool, siis võib öelda, et me teeme selle nimel tööd. Kas õpilane ka tegelikult on aktiivne osapool, sõltub aga paljuski sellest, kuivõrd tulemuslikud me selles tegevuses oleme. Loodame, et ka siinkohal on panust varsti näha.

Aspekt 2. Aineõpetajad teevad omavahel koostööd

Aineõpetajate vaheline koostöö oli samuti kriitiliste sõprade poolt viidatud probleem. Aineõpetajate vahelise koostöös oas peaks peamiseks vastutajaks olema ikkagi meie struktuuris valdkonna juht ja õppejuht.

IGAPÄEVANE AEG JA RUUM. KUIDAS ME KOHTAME ÜKSTEIST KUUESAJA SEAS?

Õpetajad on meil jagatud majas nelja valdkonda: täppisteadused, humanitaaria, võõrkeeled ja kaunid kunstid. Igal valdkonnal on oma juht, kes viib juhtkonna poolse info valdkonda (osaledes Mõttekoja töös koos valdkonna kaaslasega) ja toob valdkonna koosolekul kogutud info juhtkonda.

Ruumiliselt jaguneb koolimaja samuti ainevaldkondade kaupa, B-korpuses on võõrkeeled, A korpuse I korrusel ajaloo- ja ühiskonna õpetuse klassid, II korrusel eesti keele ja kirjanduse, III korrusel loodusainete ja IV korrusel matemaatika klassid. O-korrusel on kunsti ja kehalise ruumid. Igale ainevaldkonnale on ette nähtud oma puhkeruum või ainekeskus, mis põhimõtteliselt tähendab kuut õpetajate tuba, sest igal korrusel on õpetajatel oma ruum, kus nad saavad valdkonna kolleegidega aega veeta, puhata, arutada, koosolekuid pidada ja töötada lisaks oma ainekabinetile. Lisaks on meil kasutuses paljudusruum, nõukoda (nõupidamiste ruum), kõigi administratsiooni liikmete ukseid on valdavalt avatud.

Seega on ruumiliselt ja struktuuralselt loodud tingimused õpetajatele igapäevaseks koostööks ja suhtluseks. Kuivõrd kvalitatiivset tegevust aga aineõpetuse seisukohal siin toimub, juhtkond ju tegelikult hinnata ei tea. Siin on kindlasti kitsaskoht, mille mõõduks on tihtipeale Mõttekojas õpetajaskonnale antud arendustegevuse ülesanded vms dokumentatsiooniga töö, mille tähtsuse ja sisuline vastus annab signaali, et ainevaldkond suhtleb ja koos tööalaseid asju arutab. Vastupidine, aga näitab, kui valdkonans koostöö ei suju.

Üksteise tundide külastuseni ei ole me seni siiski jõudnud. Õpetajad ütlesid ka selle analüüsi kirjutamise ajal, et nad teavad ju mida kolleeg teeb, et mis nad ikka käivad. Siinkohal juhtkond nõus ei olnud. Üks asi on mulje, mis kuulajal jääb, teine asi on aga reaalne tegevus, mida kirjeldati. Juhtkonnalt tuli ettepanek kolleegidele viie- või kümneminuti tunnivaatluseks. Kas sel aastal selleni ka jõuame, ei oska hetkel hinnata, kuid oleme selle prioriteediks seadnud.

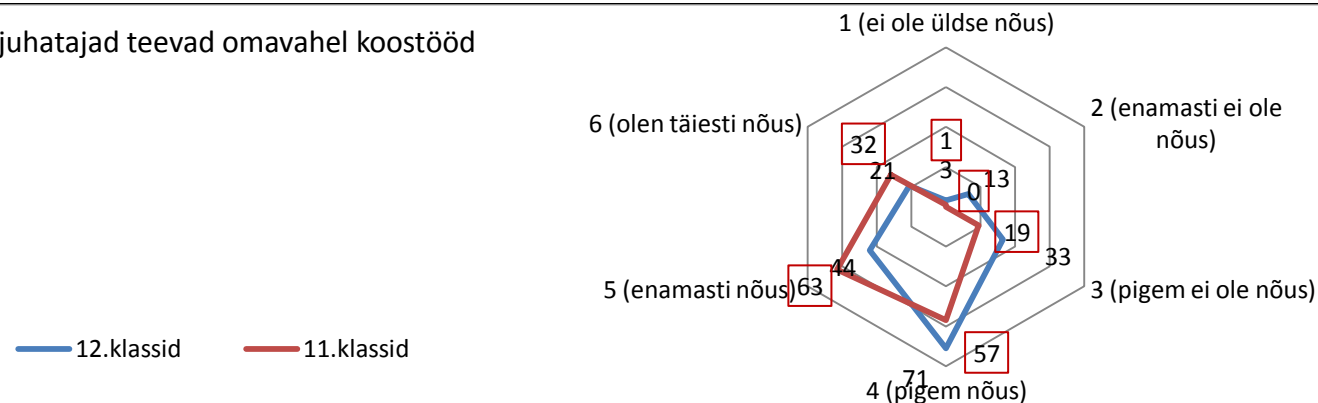
Ainealaselt on jõudnud õpetajad läbi asenduste selleni, et aeg-ajalt palutakse kindlat kolleegi oma tundi asendajana läbi viima (kui õpetaja kooltiusel või haige) selleks, et teatud raskemaid teemasid teise nurga alt või teisel viisil käsitleda (nt matemaatikas kordamistund teise õpetajaga et teist lähenemist proovida või loodusõpetuse mooduli jagatud praktikate töötoad).

PEEGLIKE, PEEGLIKE SEINA PEAL? KES TEAB TÕDE?

Õpilaste rahulolu küsitluses (vt ka lisa 1) olid küsimused õpetajate koostöö kohta. Vaatlesime, kuivõrd õpilased tunnetavad, et õpetajad teevad omavahel koostööd. Seda kahes aspektis – klassijuhatajate vaheline koostöö ja aineõpetajate vaheline koostöö.

Esimesele väitele koostöö kohta klassijuhatajate vahel vastas 359 õpilast. Neist 303 õpilast ehk 84,5% olid nõus, et klassijuhatajad teevad koostööd (vaata joonis 2). Negatiivsel poolel oli 15,5% vastanutest. Keskmine hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,3 punkti.

Klassijuhatajad teevad omavahel koostööd

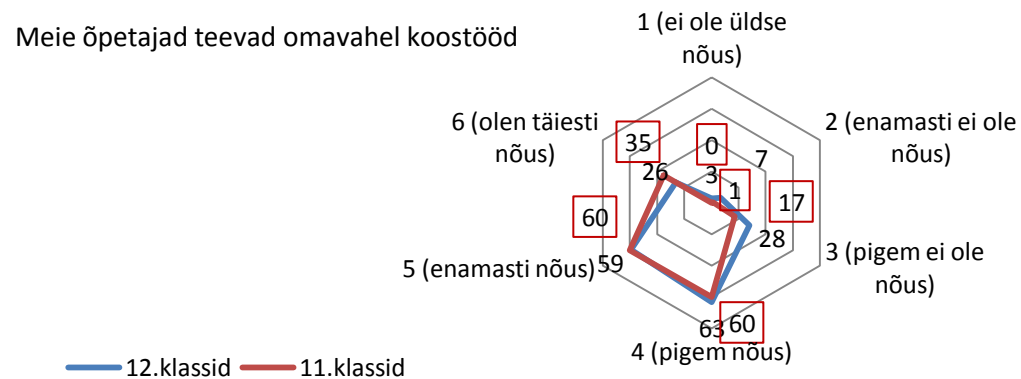
Joonis 2. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab klassijuhatajad teevad koostööd.

Klassijuhatajate koostööd kirjeldava väite hindamisel ja antud hinnangute erinevuste võrdlemisel tuleb arvestada taustaandmeid, 12. klassidel oli 9 klassijuhatajat, 11. klassidel 6. Lisaks on 12. klasside klassijuhatajates 5 töötanud koos kolm aastat aga 4 lisandusid kaheks viimaseks õppeaastaks. Toodud taustaandmed ei pruugi peegelduda saadud tulemustes. Saadud tulemused võivad näidata ka isiksuslikke erinevusi, lisaks koostöö kvalitatiivsele erinevusele, kuid on siiski objektiivne need siinkohal välja tuua.

Samas on siiski tulemus pigem positiivsele poolele kalduv (hinne 3,5 oleks keskmine nõ 0 punkt). Eelmise aasta 11. klassidest ehk siis tänastest abiturientidest 20 õpilast leidsid, et klassijuhatajate vaheline koostöö ei ole siiski pidev. Kindlasti on see arengu koht.

Klassijuhatajate koostöö suurendamiseks oleme nii matemaatika kui eesti keele ainevaldkondade poolt läbiviidavate ürituste puhul klasse liitnud paarideks või kolmikuteks. Ka karjääriplaneerijad käisid korraga mitme klassi külaliseks. Samuti tehakse klassijuhatajate poolt koostööd õppereiside planeerimisel, probleemide arutamisel ja rõõmude jagamisel klassijuhatajate koosolekutel igal vaheajal.

Teisele väitele õpetajate omavahelise koostöö kohta vastas 357 abiturienti. Neist 288 õpilast ehk 81% olid nõus, et õpetajad teevad omavahel koostööd (vaata joonis 3). Negatiivsel poolel antud väite tõesuse hindamisel oli 20,5% vastanud abiturientidest. Keskmine hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,5 punkti.

Joonis 3. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab õpetajate omavahelist koostööd

Õpetajate omavahelist koostööd kirjeldava väite hinnangute osas olid õpilased üksmeelsed klassiastmete võrdluses. Ühisosa oli valdav. Siiski ka siinjuures oli 12. klass kriitilisem kui 11. klass. Aineõpetajate omavahelist koostööd hinnati veidi väiksemaks kui klassijuhatajate oma. Samas on märkimisväärne, et koolis, kus töötab üle 50 õpetaja, tunneb vaid viiendik õpilastest või veel vähem, et koostöö õpetajate vahel pole täiuslik.

IKKA EDASI JA EDASI. EI SAMMUKESTKI TAGASI.

Suurendamaks õpetajatevahelist koostööd ja suhtlust ka väljaspool ainevaldkondi ning kaasamaks neid kooli arendustegevusse moodustasime õppeaasta alguses töögrupid kõigist õpetajatest. Iga töögrupp sai I poolaastaks teema, mille osas nad probleeme kaardistavad, neile lahendusi pakuvad ja kolleegidega suhtlemisel paremaid praktikaid leiavad. Ka eelpool kirjeldatud Õpirännakutele tuli oma nõ töögruppi teema kaasa võtta ja vaadata, kuidas see mujal lahendatud on. Töögruppide teemad, millega tegeletakse on seitse erinevat, õpetajate endi ja õpilaste poolt esitatud probleemvaldkonda. Õpilaste mured selgusid rahulolu-uuringu küsimustiku tulemustest ja õpetajate omad kaardistas Mõttekoda õppeaasta algul ja aineõpetajate rahulolu küsitlus (siinkohal seda ei tutvustata, kuna tulemused on M. Tiidelepal) kevadel. Töögruppide teemad: kooli dokumentatsioon, informatsiooni liikumine ja kommunikatsioon, suhtlemine õpetajate vahel, õpetajate toetamine, õpilaste toetamine, akadeemiline suhtlemine, õpilaste tugisüsteemid. Kohtutakse kord perioodis juhtkonnaga lisaks kolleegide ja töögrupi kohtumistele, neli korda aastas ka mentoriga. Kaardistatakse olukord, vaadeldakse kooli dokumentatsiooni, tehakse ettepanekud olukorra muutmiseks. Detsembriks peaksid töögrupid esitama esimesed

	<p>ettepanekud olukorra parandamiseks, mis on lisaks töögrupis arutatule ka kolleegidega koos läbi arutatud. Töögruppide võlu seisneb erivete huvidega, erinevatest valdkondadest pärit õpetajate koosluses ühe probleemvaldkonna analüüsimisel.</p> <p>TOPELT EI KÄRISE.</p> <p>Kolm õppekava toetavat projekti on õpetajate meeskondade poolt rahastuse saanud KOVilt, mis läbi tehakse ka otseselt õppetööst koostööd erinevate aineõpetajate poolt. Projektid hõlmavad endas ülelinnalist loomeõhtut, abiturientidele ajaloo alaseid Tartu muuseumite külastusi, konverentsi kui ka sõpruskooliga suhteid.</p> <p>Ühisüritused loovad pinnase sõbralikeks ja headeks suheteks, mille pealt on hea ka teistest koostööd alustada, hoida või süvendada. Õpetajate koostöök muutis ka ürituste tavasid. Kuna kõik õpetajad ei saanud varem koos uute õpilaste ja abituriumi aktustel viibida, kuna osa oli ikka tunnis, siis on meil nüüd tava, et aktused toimuvad 1. tunni ajal ja päev nihkub selle võrra tund edasi.</p> <p>Osa võtsime vabatahtlike õpetajatega koos „Kondimootoriga tööle!“ üritusel, kus tuli jälgida oma füüsilist aktiivsust. Lisaks käisime koos tõukeratastel Kristjani kuu spordiäpiga Tartusse joonistamas. Selle-aastane õpetajaskonna osavõtt oli aktiivsem, kui eelmisel aastal, vaatamata raskustaseme tõusule.</p> <p>Õpetajaskonnaga käime ka paaril-kolmel korral õppeaastas teatri ühiskülastustel.</p> <p>Lisaks on saanud tavaks õpetajate ühisesinemine kooli jõulupeol ning 12. klasside klassijuhatajate ühisesinemine tutiaktusel. Klassijuhatajate koostööd süvendab õppejuhiga kord perioodis toimuvad ümarlauad, kus ühe klassiastme õpetajad oma muresid ja rõõme jagavad. Samuti on tavaks, et 10. klasside õpetajad koos õpilastega nii 1. septembri aktusel üles astuvad kui ka rebaste kohanemiskatsed läbi teevad.</p>
--	--

VALDKOND	KESKKOND
Palun valige analüüsimiseks 2 kuni 3 aspekti	1. Koolipere liikmeid ühendavad oma kooli tunne ja traditsioonid 2. Kool tegeleb psüühilise ja füüsilise turvalisuse tagamisega Suurt osa õppetöövälisest üritustest viivad läbi õpilased (vaata lisa 3), suurel osal on nad ka peavastutajad ja korraldajad.

	<p>Seejuures ei ole jagatud, et mis klass või kes, vaid kogu panus on vabatahtlik. Liitsime siinkohal psüühilise ja füüsilise turvalisuse kokku üheks aspektiks, sest meie jaoks on need võrdse kaaluga teemad. Kuigi gümnaasiumis on psüühiline turvalisus tulenevalt pingelisemast õppetööst kindlasti suurem tegevusvaldkond kui füüsiline turvalisus. Tegu on suuresti täiskasvanud õpilastega, kellega füüsilise seisukohast on veidi teistsugused probleemid kui põhikoolides.</p>
<p>- Kus ja mis eesmärgil teie kool valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i></p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga tegelemine on tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?</p>	<p>Aspekt 1. Koolipere liikmeid ühendavad oma kooli tunne ja traditsioonid</p> <p>Oma kooli tunne ja traditsioonid on eelkõige direktorist algav protsess, mille juhtimisel ja sellega tegelemisel saab panustada igaüks. Ürituste ja traditsioonide loomisel on peamine roll õppekvaliteedijuhil, kuid miski ei sünni meie majas õpilaste initsiatiivita ning õpetajate nõusolekuta. Ja see ongi meie „meie-tunne“.</p> <p>KAS ÕNNESTUNUD SÜNDMUS VÕI HEA NÄIDE?</p> <p>Mõnda kooli sisse astudes on kohe soe tunne, mõnda teise astudes, külalist ei märgata. Meie külalised on öelnud, et kohe kui nad kohtavad inimesi meie majas, jääb neil hea tunne. Me oleme avatud ja ausad. Võtame vastu kõik külalised ootuse ja sõbralikkusega. Kuid kas see on vaid väljapoole? Heaks indikaatoriks <i>meie tunde</i>le on uute õpilaste kohanemine. Uute õpilaste kohanemine toimub 10. klassi jooksul ja eriti läbi nende vastuvõtu koolipere liikmeteks.</p> <p>Meie koolis toimuvad nagu paljudes teisteski koolides sügiseti rebaste kohanemiskatsed, uute õpilaste kooliperre vastuvõtmiseks. Ei, tegu ei ole retsimisega. Olime I lennule öelnud, et rebaseid võtavad nad vastu vastavalt meie põhiväärtustele, mis ka rebaste päeval peaksid toetama noori koolikaaslast. See on jäänud püsima. Kolmas aasta läksid abiturientid vastu rebaste kohanemiskatsetele täiskasvanuliku lusti ja rõõmuga, näitamaks üles hoolimist ja hoidmist, vastutust uute koolipere liikmete eest. Õpilaskesksus ja lugupidav suhtlemine väljendub eelkõige sõbralikes kaasteltes ja kiusuvabas ning vägivaldatus rebaste päeval, hea haridus väljendub rebaste päeval kooli hoidmises ja tundide toimumises täies mahus, jätkusuutlikkus väljendub rebaste päeval traditsiooniliste tegevuste – Petersoni kuju pesemine, vande andmine, Toomel kohtumine, hommikuvõimlemine – korduvuses läbi aastate.</p> <p>Rebase saavad (keelduda võib ka, kuna õpilased tulevad erineva kogemusega koolidest) igaüks abiturientidest kindla sõbra. Iga abiturient saab „oma rebase“. Üksteisega tutvustakse juba enne rebaste päeva, mõeldakse välja naljakad ja isiklikult rebase ja abiturienti jaoks ülesanded, et igaüks saaks tunda end tähtsustatuna. Tagame, et iga rebane tunneb nimepidi vähemalt ühte abiturienti. Teame, et igal vilistlasel on noorem kooliõde-vend, kes oli just tema kaaslane sel päeval. Kasvatame kooliperet.</p>

Päev kihab noorte uhketest ja uhkematest teadetest: „Minu rebane tegi...“ ja „Aga minu abiturient tegi...“.

KUIDAS MEIE-TUNNET TUNNEB?

Meie jaoks algab uute õpilaste vastuvõtt nii ühiskatsetel toetavast meeleolust, vestlustel kogetud heast tahtest, kergelt sujuvast dokumentide toomisest ja kõige tähtsamana päriselt ennast meie majas ja meie seas hästi tundmisest. Enne rebaste kohanemiskatseid toimub juba avaaktus ja klassijuhatja tunnid, Õpilasesinduse üldkogu, tutvumine klassijuhatajate ja klassikaaslastega klassi tutvusmisüritusel, koolimaja ekskursioonid, evakuatsiooniõppus, lastevanemate koosolek, Õpilasesinduse loengud kommetest ja normidest ning koolipsühholoogi teavitusminutid klassijuhataja tundides. See kõik peaks juba paari esimese õppenädala jooksul andma uutele õpilastele aimu, et nad on osa meist, nad on oodatud ja nad õpivad tundma meie kombeid ja tavasid, mis on meie-tunde aluseks.

Illustreerivad juhtumid: Uus õpilane 10. klassist kirjutas abiturientidele, enne rebastepäeva kurja kirja, et miks ei ole välja mõeldud karistusi rebastele, kes ei täida neile antud ülesandeid rebastepäeval? Abiturient lohutas ja ütles, et see pole meie teema, kui ei taha ärgu täitku, aga et ei usu, et nii lõbusal päeval keegi ei soovi olla kaasatud. Rebane käis peale, et kooli põhiväärtuseks on küll õpilaskeskus, kuid ärge sellega üle piiri minge, et retsi ajal peab ikka kuri olema. Abiturient ütles, et ei, kohanemiskatsed on vabatahtlikud. Juhised sellega lõppesid, kuid kuna abituriendid näitasid vaidlust alles hiljem juhtkonna liikmele, oli armas näha, et õpilased tunnevad piire ja teavad, kuidas käituda meie väärtuste põhiselt. Meil on normiks saada hästi läbi ja olla sõbralik.

Abiturientide jaoks on fookus koolil ja nad suudavad näha nii õpetaja, juhtkonna kui ka kooli seisukohta mingite probleemide lahendamisel. Ei lähtuta vaid meelelahutusest ega oma mugavusest. Tihti võetakse meediaga, hoolekoguga, nooremate õpilastega või väljaspool maja suheldes seisukohti, mis pigem kaitsevad kooli kui on mugavustsoonis või konformsed arvamused õpilase jaoks. Seda on armas kuulata.

Teine rebastepäeva vaidlus algas palju varem, kui kooliperega viimaseks õppeaastaks liitunud abiturient käis välja palju klassikalisi kiuslikke ideid rebastepäeva tegevusteks. Kõik need olid rebaste osas alandavad ja nii mõnigi oli vägivaldne. Koosolekul ette antud mõtted katkestasid pidevalt koolikaaslased, kes ütlesid. „Meil ei ole nii kombeks!“ Meil nii ei tehta!“ „Õpi mõtlema meie kooli moodi!“ See oli kaaslaste endi regulatsioon, et ei minnakse üle piiri. Samas ei mindud ka tülili, koostöös sündisid parimad lahendused. See oli kolmas õppeaasta ja toimus iseenesest. Eelnevatel kahel õppeaastal on palunud korraldajad kangekaelsemate ideedega abiturientide ette ka juhtkonna liikmeid selgitama. Varasemad abituriendid olid ka

kolme koolikultuuri taustal meile tulnud. Kuid õpilased, kes on kasvanud kolm aastat vaid meie kooliperes, seda enam ei vajanud. Nemad saavad ise aru ja ise arutatud.

SEE KAS ON JA KÕIGIL. VÕI SEDA EI OLE, KUI SEDA EI OLE ÜHEL.

Ka kriitilised sõbrad, külalised, küsitlejad ja koostööpartnerid ütlevad, et meie juures on teistmoodi-usume, et see on aususest ja avatusest. Me ei tee nägu, kuidas asjad võiksid olla. Me püüame kogu aeg hoida suhteid sellisena nagu me tahaks, et need oleks. Ja oleme avatud kriitikale, et parandada seda, mis parandamist vajab.

Vaatamata sellele, et avatus ja ausus võib kaasa tuua üksjagu kahetimõistmisi, ehmumisi, pahatahtlikke pilke ning kahtlusi annab see meile endale pingevaba, rõõmsa ja julgustava õhkkonna, kus tõesti võib küsida kõike ja valesid vastuseid ei ole. Eksimine on meil tõesti inimlik ja osa õppeprotsessist. Nii õpilasel, õpetajal kui koolil tervikuna.

Kas kuskil koolis on veel ruum, kus on sildiks uksele „Kõik vastused“ või juhtkond, kes igal hommikul kõiki koolipere liikmeid tervitab? Tunne, et meid oodatakse, et me võime eksida, et me oleme koos enam kui üksi, et õpetaja ei aja ära küsivat õpilast või vanem koolipere liige on noorema jaoks päriselt olemas – see ongi Petersoni gümnaasiumi meie-tunne.

Kindlasti on ka siin kitsaskohti, mis eespool juba mainitud või mis tulevad vahel ilmsiks ka siis, kui mõni uus kolleeg veel ei mõista või vana enam ei jaks mõista. Kuid meie tundega töö on igapäevane ja igatunnine. See ei ole võitlus, kuid ometi saab siin olla vaid võitja.

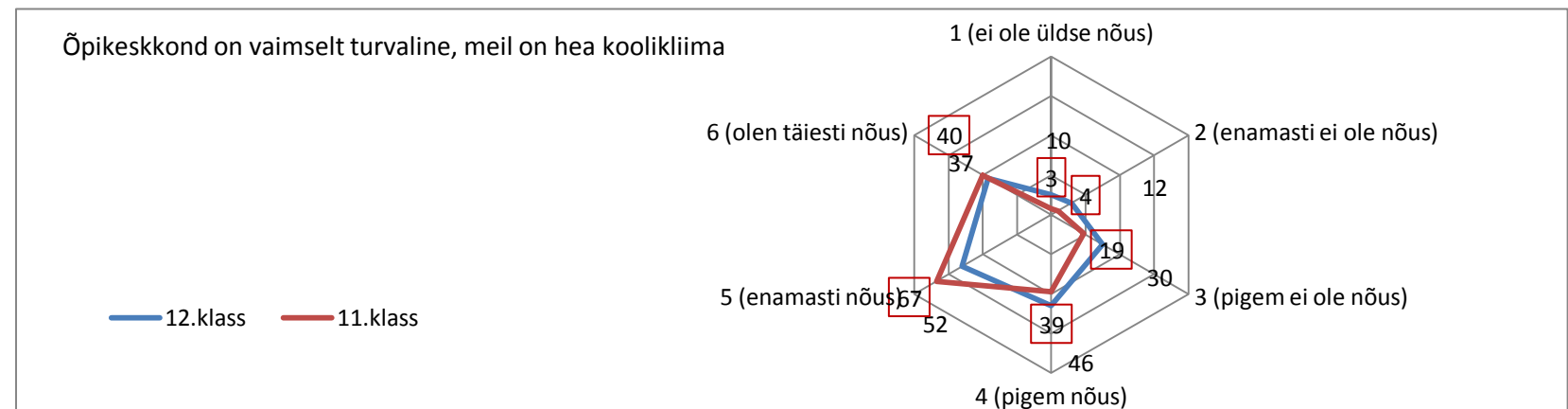
Aspekt 2. Kool tegeleb psüühilise/füüsilise turvalisuse tagamisega

Tervis, nii psüühiline kui füüsiline on samuti meie kõigi mure. Siinkohal ei ole juhtkond see, kes vastava valdkonnaga ainsana tegeleb. Igal õpilasel ja õpetajal on teadmine, et nad peavad hoidma nii enda kui toetama ka teiste tervise säilimist ja parandamist. See pole pelgalt kooli meditsiiniõe või koolipsühholoogi ülesanne. Koostöös suudetakse siinkohal raskused võita. Kahjuks ei ole meie õpilasarv ega rahastusmudel KOV-i koolina see, mis lubaks omada laialdast tugipersonali, seda enam peame panustama igaüks.

Meie koolis on kodukord, mille üks punkt kirjeldab: „KJPG õpilane mõistab, et elu on ime.“ Püüame hoida ülal põhimõtet, et aeg on meie suurim väärtus ja vaid hea tervise ning turvatundega saame seda nautida.

TURVATUNNE ON INIMESE SEES, MITTE RUUMIS TAGATUD KORD.

Rahuloluküsitluse väitele, mis kirjeldas õpikeskkonna turvalisust, vastas 359 õpilast. Neist 281 õpilast ehk 78% olid nõus, et õpikeskkond on vaimselt turvaline (vaata joonis 4). Keskmine hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 5,0 punkti. Keskmine tulemus 5,0 oli üks kõrgemaid kogu rahuloluküsitluse raames.

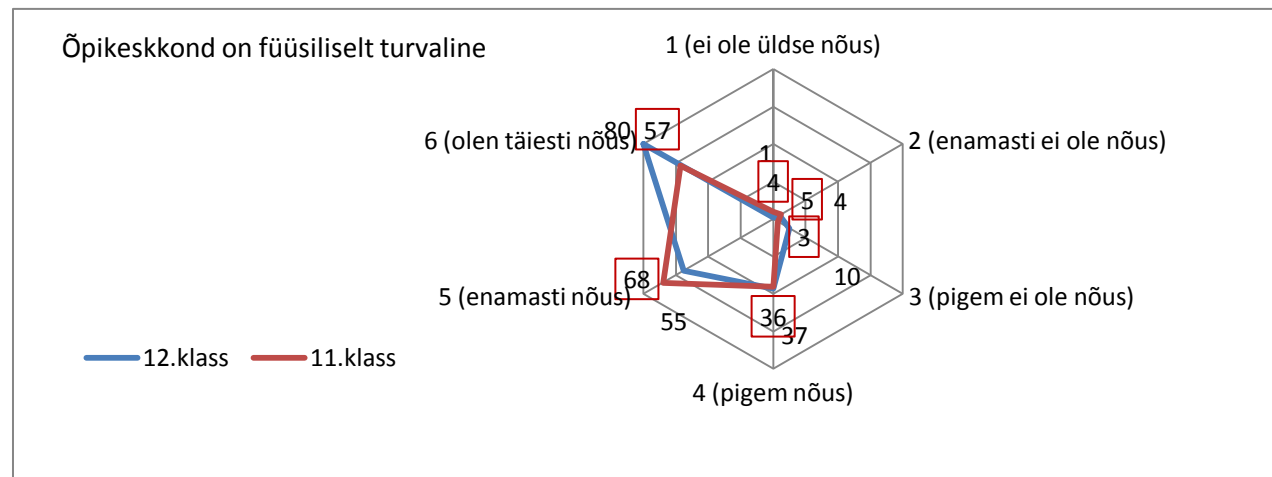

Joonis 4. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab koolikeskkonna turvalisust.

Antud aspektis olid õpilastest 11. klass tunduvalt positiivsemalt meelestatud kui 12. klass. Seda selgitab ka asjaolu, et 12. klassi õpilased olid tulnud kolmest erinevast koolist, kus paljud neist olid käinud kuni kümme aastat, harjunud, kokku kasvanud ja armastanud oma tunduvalt pisemat kooli. Vaatamata sellele eripärale, leiame, et kohanemine nii neil kui ka 11. klassil on läinud hästi. Äärmuslikult vastanud õpilasi oli vähe, kuid me püüame alati reageerida kõigile küsimustele, märkustele vihjetele, mis tulevad õpilastelt nende turvalisuse kohta. Seetõttu, teeme ka me nii palju küsitlusi. Seetõttu on meil ka Õpilasesindusse

kaasatud peaaegu 10% õpilastest. Et kuulda, saada aru ja parandada.

Teisele väitele rahuloluküsitluses, mis kirjeldas õpikeskkonna turvalisust, vastas 360 õpilast. Neist 333 õpilast ehk 92,5% olid nõus, et õpikeskkond on füüsiliselt turvaline (vaata joonis 5). Keskmine hinne 1....6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,4 punkti.

Joonis 5. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab koolikeskkonna turvalisust.

KUIDAS TAGADA TUNNET; ET ON TURVALINE?

Meie koolimaja on piisavalt valgustatud ja ventileeritud. Ruumid on terved, puhtad ja korras. Esteetiline ja korrastatud välimus tagab rahu ja harmoonia.

Võõraid majas liikuda ei saaks, sest neid märgatakse kohe lahtistest ustest või õpilaste poolt. Kõiki saabujaid tervitab juhtkond.

Tervislikele eluviisidele püüame tähelepanu pöörata läbi eelkõige tervist edendava kooli liikumise. Samuti on meie kooli puhvet igal aastal vähendanud ebatervislike snäkkide hulka ning leiab lahendusi üha enam erineva menüüga õpilastele.

Füüsilist tervist hoiame ka mitteperioodilise kehalise kasvatus tunniga, see tähendab, et aasta läbi on meil kogu gümnaasiumi vältel kehalise tunnid.

Koolis töötab meditsiiniõde, koolipsühholoog.

Tähistame alati südamenädalat, HIV ennetuse päeva, südameaaskäivitamise päeva, spordinädalat ja Jalgsi tööle! nädalat.

Igal aastal käib meie arvukate külaliste hulgas ka neid, kes keskenduvad õpilaste jaoks eakohastele terviseeemalitele loenguteel (on olnud prokurör narkoteemadel, melanoomiriskidest rääkivad nahaarstid, arstiteaduse tudengid seksuaaltervisest, spordiarstid traumadest, päästeametnikud suvistest ohtudest jmt).

Me oleme ainus kool Eestis, kus õpilastel on võimalik läbida meie poolt koostatud sisekaitse mooduli raames vabatahtliku päästja, abipolitseiniku, enesekaitse, esmaabi, kaitseliidu koolitused komplekse kuue kursuse mahulise õppena.

Leiame lahendusi tervisekahjustusega õpilastele õppetöö sujumiseks, reageerime kiiresti ja tihtipeale üsnagi valulikult traumadele, mis õnnetult spordivõistlustel on tekkinud.

Turvalisuse tagamise parandamiseks veelgi enam soovime rohkem kaasta partnereid. Leida lahendusi tutvustamiseks õpilastele, kuidas leevendada uneprobleeme, ärevust, alkoholi ja narkootikumide kuritarvitamist ja sellega kaasnevat riskikäitumist, stressi. Püüame suunata õpilasi läbi isikliku eeskuju enam liikuma ja positiivsetele tunnetele keskenduma.

LAPSEVANEMATE HINNANG

Psüühiline turvalisus algab viisakusest. Jätkub tolerantsi, sallivuse, koos olemise ning kaasamisega. Sõbralikkus pole oluline vaid kaaslaste vahel vaid nii töötajate kui õpilaste hulgas nii üksteise suhtes kui ka omavahel. Meie päevast koristajat kutsuvad õpilased sõbralikult supertädiks, valvur tunneb õpilasi ja teab nende kombeid. Õpetajad viivad ka gümnaasiumis läbi õppekäike ja klassi ühiskülastusi teatrisse, kinno ja välisreisidele, et sõbrasuhteid luua ja hoida. Lapsevanemad toetavad siinjuures majanduslikult kõiki õppekäike, kuna kooli eelarvest ei oleks see võimalik.

KJPG hoolekogu viis läbi omal algatusel ja ise koostades lapsevanemate rahulolu küsitluse (vastutavad koostajad ja läbiviijad oli lapsevanemad S. Pehme ja A. Võsaste). Selle kaks esimest küsimust keskendusid koolipere sõbralikele suhetele. Tulemused on nähtavad lisas 4. Valdavalt oldi väitega nõus ja pigem nõus (vastused jagunesid 1...5, seejuures 1 oli *täiesti vastu* ja 5 *täiesti nõus* vastusevariant).

Kitsaskohtadeks on alati koolipere uued liikmed, kriisid ja pingelisemad ajad, väsimus. Mistõttu on oluline mõista ja kuulata kaaslasi. Meil teatakse seda. See on valdkond, milles pole kitsaskohti teravalt välja tuua, kuna iga päev tuleb koolitöötajatel ja koolipere vanematel liikmetel olla eeskujuks ning toeks. See on igapäevane ja samas konkretiseerimatu tegevus.

Kitsaskohaks on ka rahulolu küsitluses välja tulnud õpilaste tunnetuslik probleem, et ende koormusega ei arvestata sel määral, mis nad ideaalis soovivad (lisa 1, lingil joonis 45). Peame tagama, et õpilase individuaalsest hakkamasaamisest, individuaalsest võimetekohasest ja potentsiaalse arengu tsoonis toimuvast õppetööst algab psüühilise turvalisuse tagamine. Seega teha on veel väga-väga palju ja igapäevaselt.

TERVIS ALGAB JA KAOB PISIASJADEST ehk PAAR NÄIDET KA

Õpilasesindus tegi ettepaneku eelmisel aastal 75-minutilise tunni sees õpetajatele sirutuspausi pidamiseks. Eelmisel kevadel, kui õppejuht sisekontrolli käigus ainetunde külastades vastavat tegevust kontrollis, oli tulemus kõikuv (rohkem oli õpetajaid, kes pausi ei teinud).

Sel sügisel aga tõi õpilasesinduse 52-st liikmest vaid kaks välja õpetaja, kes sirutuspause regulaarselt ei tee. Teised on uue liikumise omaks võtnud. Õpilasesinduse sõnul on lausa lustlik vaadata, kuidas osa õpetajaid suudavad leida liikumispausile isegi gümnaasiumiastmes õppetööga sidumiseks loomingulisi lahendusi.

Ka õpilaste hinnangud 12. klassi arenguestlustes toovad välja klassijuhatajate hinnangul peamiste positiivsete külgedena kooli kohta sõbralikud suhted, avatud õpetajad, juhtkonna ja hea koolikliima. Ühes abituriumiklassis (juhuvalik abituriumi arenguestluste protokollidest kolme aasta vältel) mainiti positiivsena 100% protokollides sõbralikke suhteid kooliperes ja head koolikliimat, mis on psüühilise turvalisuse tagamisel esmatähtsad.

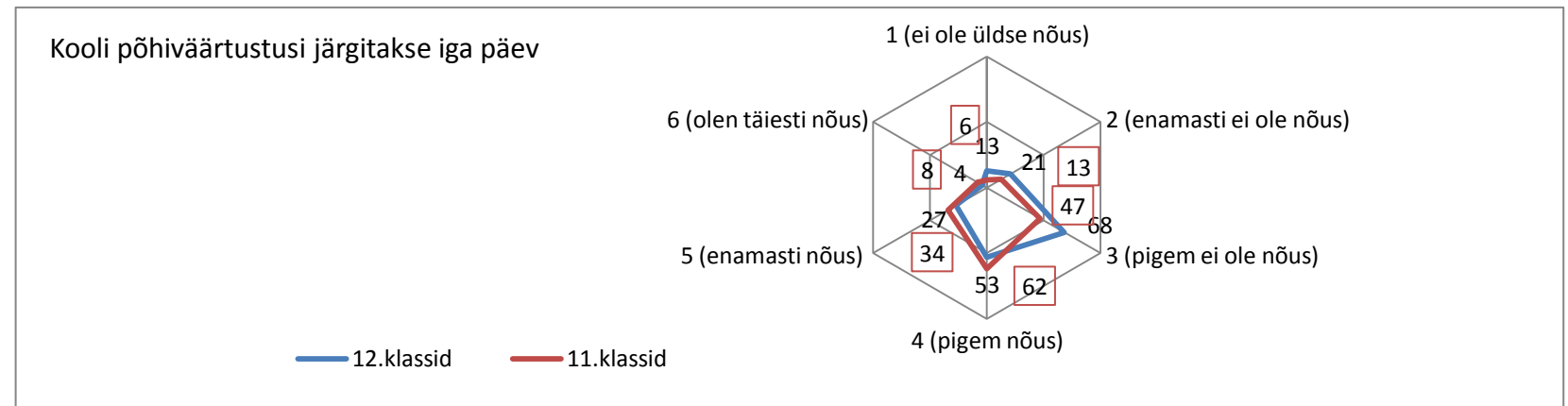
Illustreeriv juhtum: rebastepäeval sai püramiidide harjutusi tehes viga (marrastuse näopiirkonda) 10. klassi tütarlaps. See oli väljaspool kooliaega ja juba õpilaste endi poolt korraldatud vaba aja tegevusel. Ehmunud ja õnnetu korraldav/ vastutav abiturient helistas juhtkonnaliikmele, et mis teha, kuidas käituda. Oldi teel med. kabinetti. Leiti abi. Minki tegevustega ülejäänud osas lõpule. Paarkümmend minutit hiljem saabusid abituriendid juhtkonna juurde uurima, et kuidas viga saanud neil läheb, et nad tahaks vabandada (kuigi tegu oli õnnetusega ja abituriendid keegi viga rebaseniule ei teinud, kuid õnnetus juhtus nende organiseeritud üritusel). Nähes, et paistetud ei taha alaneda, otsiti ruttu abituriendid, kes oleks abis oma autoga noort koolikaaslast erakorralisele ülevaatusele haiglasse viima, leiti talle kaasa/toeks ka rahulik ja tasakaalukas abiturient. Viidi haiglasse, oodati, toodi Toomemäele ja viidi koju. Kõik see oli noorte endi algatus, huvi ja mure. Ja see on meil loomulik. Nuttev, kurb, ennast halvasti tundev laps meie koridorides tähelepanuta ei jää. Kaaslaste kadumist, puudumist, viga saamist või muret märgatakse. Sellega osatakse pöörduda täiskasvanute poole.

VALDKOND	JUHTIMINE
Palun valige analüüsimiseks 2 kuni 3 aspekti	1. Tegeletakse süsteemse väärtusarendusega, hoolitsetakse selle eest, et kooli kõik tegevused juhitud kokkulepitud väärtustest; väärtused avalduvad igapäevaselt õpetajate ja juhtkonna käitumises
<p>- Kus ja mis eesmärgil teie kool valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i></p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga tegelemine on tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?</p>	<p>Aspekt 1. Tegeletakse süsteemse väärtusarendusega, hoolitsetakse selle eest, et kooli kõik tegevused juhitud kokkulepitud väärtustest; väärtused avalduvad igapäevaselt õpetajate ja juhtkonna käitumises</p> <p>Väärtusarendustöö koolis algas enne kui kool avati. Põhiväärtuste väljatöötamisel osalesid tulevased õpilased, õpetajad ja lapsevanemad. See on meie jaoks olnud oluline teema ja oleks ning jääks oluliseks ka ilma käesoleva analüüsitööta.</p> <p>Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumi põhiväärtused on: õpilaskeskus– otsustamisel ja arendustegevuses lähtutakse eelkõige õpilase vajadustest. Tähtis on aus, avatud ja suhtluspartnerit austav suhtlemisstiil; hea haridus– kõik osapooled pingutavad maksimaalselt nii õpikeskkonna kujundamisel, õppimisel kui ka õpetamisel; jätkusuutlikkus– õpilastele jagatakse kestvaid teadmisi, võimaldatakse laiapõhjalist haridust. Kõik organisatsiooni liikmed tegelevad pidevalt enesearendamisega.</p> <p>Õpilaskeskus, kvaliteetne haridus ja jätkusuutlikkus on väärtused, mida soovime kogeda igapäevases õppetöös, kuid mis on ka meie tegutsemise aluseks otsustamisel, planeerimisel ja hindamisel. Need väärtused läbiva koolielu, -kultuuri ja õppekava. Õpilaskeskuse aluseks on viisakas suhtlemine, mis tähendab eelkõige ausat, avatud ja suhtluspartnerit austavat suhtlemisstiili. Kogu kommunikatsioon koolis toimub eelnimetatud põhimõtetel. Otsustamisel ja arendustegevuses lähtutakse eelkõige õpilase heaolust. Viisakas suhtlemine on aluseks tolerantsuse ja lugupidamise kasvule. Kooli töötajad on oma tegevuses diskreetsed, tolerantsed, suhtlemises avatud ja väärtustavad nii igaühe panust kui ka koostööd, olles pidevalt õpilastele eeskujuks. Kvaliteetne haridus tähendab igaühe maksimaalset pingutust nii õpikeskkonna kujundamisel kui ka õppimisel. Õpetamisel kasutatakse parimaid kaasaegseid vahendeid ja efektiivseid meetoodilisi võtteid. Õpetajad on kursis oma valdkonna didaktika uusimate suundadega. Nii õpetamisel kui ka õppimisel pingutatakse, et saavutada parimat võimalikku tulemust. Jätkusuutlikkuse tagab meie kooli õpilastele eelkõige kestvate teadmiste ja laiapõhjalise hariduse võimaldamine. Koolis saadav haridus tagab haridusastmetel edasiliikumiseks vajalikud oskused ja teadmised ning elukestvaks õppeks valmis hoiaku. Olulisi teadmisi ja tegevusi eristatakse ebaolulistest. Aega kui piiratud ressursi hinnatakse. Õpilased ja õpetajad tegelevad pidevalt enesearendamisega.</p> <p>Deklareeritud väärtuste kirjeldused on leitavad ka kooli kodulehelt ja igas klassiruumis. Igasugune väärtusarendus koolis on</p>

kogu koolipere poolt läbiviidav tegevus. Põhiline tegevuste juhtija ja fookuse hoidja on õppekvaliteedijuht. Kuid me unustame meelde tuletada oma põhiväärtuste sisu, me jääme kinni sõnadesse nii ise, kui ka hindajate poolt ja unustame, et mõistmaks põhiväärtuste toimimist koolis peame mõistma neid üheselt. Seega on isegi kohati triviaalne tunduv deklareeritud väärtuste pidev ülelugemine ja meeldetuletamine olulise tähtsusega. Rääkimata aruteludest tegevuste üle, mis peaksid väärtusi peegeldama ja väärtuste üle, mida ei soovita tegevustega kajastada.

KUS VIGA NÄED LAITA.... VÕI ÜKS SAMM KORRAGA?

Õpilaste rahulolu küsitluses olevale väitele, mis kirjeldas põhiväärtuste igapäevase järgimist, vastas 356 õpilast. Neist 188 õpilast ehk 53% olid nõus, et kooli põhiväärtusi järgitakse igapäevaselt. See on esimene sedavõrd vähe positiivsetest vastustest saanud väiteid (vaata joonis 6). Seega 47% abituriumi õpilastest leiab, et koolis ei järgita igapäevaselt põhiväärtusi. Keskmise hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 3,6 punkti.

Joonis 6. Vastanud õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab igapäevast kooli põhiväärtuste järgimist.

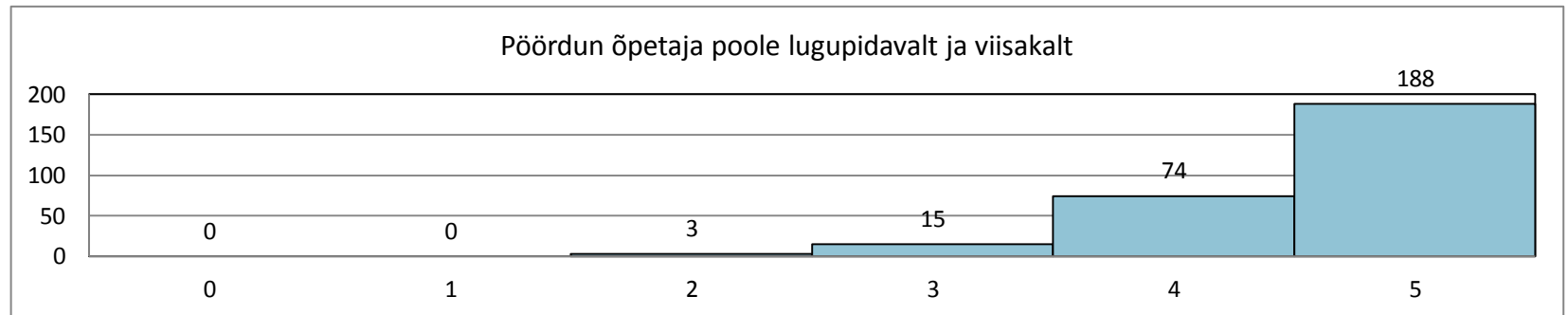
Põhiväärtuste järgimise ja teadlikkuse väidetele tuli seega üks negatiivsemad hinnangud kui muudele eestvedamise valdkonnas esitatud väidetele. Samas avades ühe põhiväärtuse (avatus suhtlemisel) saime väga kõrged tulemused, seega tõstatub siit järgnevas uurimistöös küsimus, millised põhiväärtused on need, mille täitmist ei tunnetata.

Siinkohal on kaks probleemi: (1) kas lugupidav suhtlemine ei peegeldu õpilaste käitumises (kuna see on väärtus mida oleme enim rõhutanud ja mille õpetajatepoolne täitmine sai rahulolu küsitluses kõrged hinded) või (2) on meil teised deklareeritud

väärtused jäänud tahaplaanile.

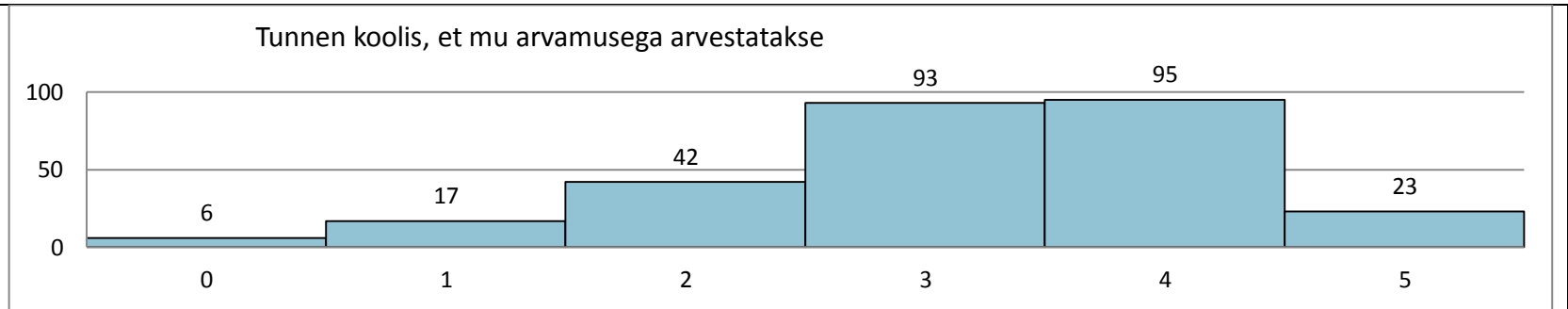
Kevadel peale kriitiliste sõprade külaskäiku ja rahuloluküsitluse tulemusi avalikustas õpilane enda uurimistöö raames läbi viidud küsitluse (lisa 6), mis vaatles õpilaste käitumist põhiväärtuse – avatud ja lugupidav suhtlemine – raames.

Uurimistulemustes on kirjas: „Kokkuvõtteks võib öelda, et õpilased hindavad oma käitumist suures osas ausaks (vaata lisa 6), pöörduakse õpetaja poole lugupidavalt ja viisakalt ning peetakse üldjuhul kinni kokkulepetest ja tähtedest. Õpilaste tundeid kirjeldavate väidete kokkuvõtteks võib öelda, et õpilased tunnevad, et neid kuulatakse ära ning nende arvamusega arvestatakse, kuid mitte täielikult. Ideaalis sooviksid õpilased tunda, et neid kuulatakse ära ja nende arvamusega rohkem arvestatakse.“ Kuigi õpilane oli oma töö tulemuste osas kriitiline on allpool näha kahelt jooniselt tulemused, mis siiski kalduvad pigem positiivse poole. Joonisel 7 on näha, õpilaste hinnangud enda käitumisele õpetajatega suheldes ja joonisel 8 on õpilase tunnetuslik hinnang temaga arvestamisele.

Joonis 7. Õpilaste vastuste jaotus oma lugupidava ja viisaka pöördumisega õpetaja poole

Jooniselt on näha, kuidas vähesed õpilased näevad enda käitumist probleemseks. Uurimistulemusest selgub, et kaaslaste osas ollakse siiski veidi kriitilisemad (analüüsiti ka projektsiooni efektiks) ja ideaalis leitakse, et saaks veel paremini.

Joonis 8. Õpilaste tunne, et nende arvamusega arvestatakse

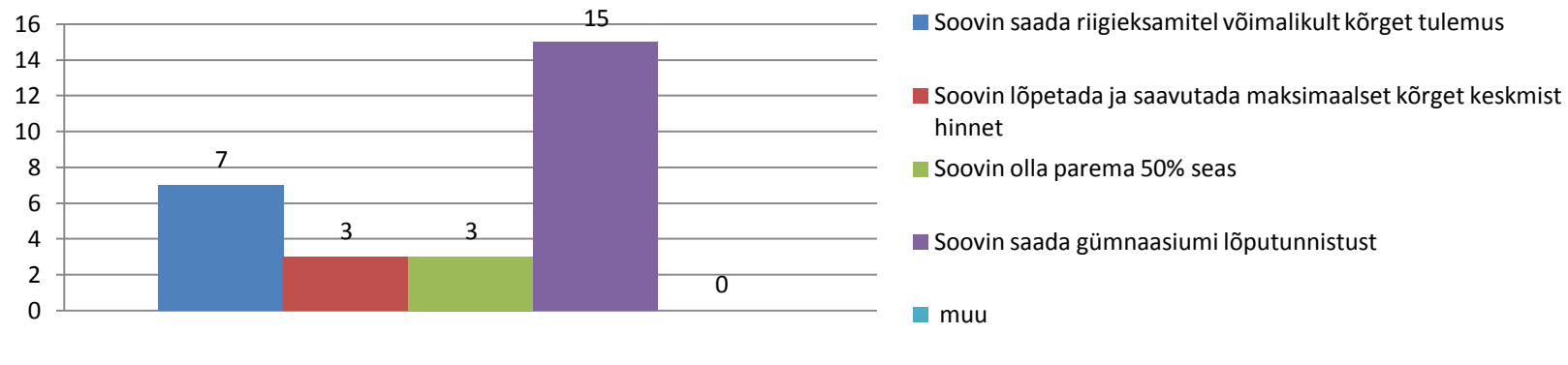
Sarnaselt rahuloluuuringule, mis juhtkonna poolt läbi viidi, olid ka õpilasuurimuse tulemused pigem positiivsed. Kuna õpilasuurimus viidi läbi täiesti iseseisvalt õpilase poolt ja anonüümsena internetikeskkonnas annab see vaid usaldusväärset juurde ka rahulolu küsitlusele.

Seega jõuame teise probleemini – kas pöörame liialt tähelepanu vaid ühele väärtusele? Kriitilised sõbrad heitsid samamoodi ette, et me paneme rõhku enam ühele põhiväärtusele kui teistele. Eespool on kirjeldatud, miks me usume, et hea suhe loob eelduse paremaks õpitulemuseks, kuid lisas 3 on võimalik tutvuda õpilasesinduse liikmete fookusgrupi intervjuuga hea hariduse teemadel.

Selle aasta prioriteediks on kindlasti nende teise põhiväärtuse toimimise mõõtmine ja analüüs. Selleks kutsus õppejuht kokku ka aineõpetajatest grupi, kes eelnevalt oma töörühmades ja valdkondades ka samadele küsimustele vastust otsisid.

Ka õpilasuurimuses kevadel alustasime juba andmete kogumist (vaata lisa 7) õppekvaliteedi osas. Uurisime esmalt kriitiliste sõprade poolt väljatoodud suure hulga mitterahuldavale tulemusele õppivate õpilaste seisukohti. Eelkõige selleks, et aidata neil, kellel on eriti raske saada paremale tulemusele, siis saame edasi minna ka teistega.

Õpilasuuringu läbiviinud õpilase hinnangul järeldeb küsitluse vastustest (joonis 9), et 11. klassi nõrkade õpitulemustega õpilastest 54 % soovib saada vaid lõputunnistust, 25% soovib saavutada maksimaalselt kõrgeid tulemusi riigieksamil ning 11% soovib saavutada võimalikult kõrget keskmist hinnet, 11% õpilastest soovivad olla parima 50% seas (vastanute arv joonisel).

Joonis 9. 11.klasside õpilaste eesmärgid gümnaasiumis õppimiseks

Küsitluse vastustest järeldus, et suurem osa vastajatest soovib lihtsalt saada gümnaasiumi lõputunnistust. Järgnevad õpilased, kes soovivad maksimaalset kõrget tulemust ja kolmandad soovivad olla keskmise õppeedukusega. Seega on puudlikele õppivate õpilaste seas peamiseks motivaatoriks väline – tunnistuse ehk gümnaasiumis õppimist tõendava dokumendi saamine. Kuna kursusi on palju, siis kooliastmehinded kujunevad ka paljude negatiivsete kursusehinnete korral siiski vähemalt rahuldavaks. Samas ei taga selline lünklik aine omandamine häid eksamitulemusi ega põhjalikke teadmisi. Ehk siis ei lähe kokku meie soovitud deklareeritud väärtuse kirjeldusega.

Sama küsitluse 10. klasside tulemused näitasid, et 10.klassis soovib saavutada võimalikult kõrget tulemust riigieksamitel 27% vastanutest, 19% soovivad saavutada maksimaalset kõrget keskmist hinnet, 19% soovivad olla parema 50% seas ning ainult 15% õpilastest õpivad gümnaasiumi lõputunnistuse pärast. Seega hinnete halvenes on võimalik, et keskendutakse enam tunnistuse saamisele, mitte tulemustele. Teisalt võib õpilase väsimus 11. klassis või tulemuse nimel enam pingutamine mängida siinkohal samuti vastamisel rolli. Kas siis õpilane väsib ja loobub? Või on puudulikud ka õpilase jaoks frustreriv olukord? Tihtilugu arvame me pedagoogidena, et õpilane ei soovigi pingutada, on rahul oma nõrga tulemusega, kas see nii ka nende arvates on saab täpsemate tulemuste aluse näha lisa 7.

Seega vaadeldes vähem motiveeritud või puudlikele õppivaid õpilasi võib öelda, et nende õpitulemuste muutmine ja õppimisele suunamine ei pruugi olla lootusetu. Mis siinkohal meie majas aitab või võiks aidata, on meil kindlasti selle aasta prioriteet välja uurida või katsetada.

Lisaks uuris õppejuht õpilastelt, mis nende jaoks on kvaliteetne haridus. Õpilasesinduse intervjuust tuleb välja (lisa 2), et

	<p>moodulsüsteem ja väljaspool toimuvad tunnid, külalised ning koostööpartnerid toetavad kvaliteetse ja jätkusuutliku hariduse väärtustamist, samas tunnetavad küsitletud õpilased, et nende loovus ei saa piisavalt arengukeskkonda ja punktide või eksamitulemuste tagaajamine ei vii sisulise õppimise või motivatsioonitõusuni. Kuna antud vestlusel osales vähe õpilasi, siis tuleks kindlasti kahte viimast teemat õpetajate hulgas edasi arendada.</p> <p>Kuigi riigieksamite künnised, koolide edetabelid ja lapsevanema ootused loovad punktide, hinnete ja tulemuste kõrgeks hindamiseks eelduse, peame meie leidma konsensusliku lahenduse oma õpilaskonna võimete ja põhiväärtuste ning tulemuslikkuse vahel. Kompromissiga ei saa siinkohal enam leppida.</p> <p>Seega võib kokkuvõtteks öelda, et me tegeleme väärtusarendusega igapäevaselt. Sellest sai meie kool alguse ja me püüame siinkohal eelkõige kvalitatiivset muutust saavutada. Meie jaoks ei ole niivõrd tähtis, kas see paistab väljapoole. Me usume siiralt, et igapäevased otsused peavad olema väärtuspõhised, kui meil on meeles iga vestluse, tunni, konflikti ja ürituse juures see, mille olulisuses me oleme kokku leppinud, siis me järgimegi oma põhiväärtusi. See kas need seejuures on ka seintel või kujundatud logodele pole peamine. Peamine on, et meie koolipere igapäevaseid otsuseid juhiksivad samad mõhimõtted.</p>
--	---

VALDKOND	KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED
Palun valige analüüsimiseks 2 kuni 3 aspekti	1. Kool teeb koostööd teiste koolide või asutustega, et jagada oma kogemust, muresid ning rõõme Oleme noor kool. Oleme olnud avatud kõigile külalistele, nii neile, kes on tahtnud teada, kuidas edukalt koolireformi hakata läbi viima kui ka neile, kes meie õppekavast või ideedest otse innustust püüavad saada. Olles avatud külalistele õpime eelkõige rohkem iseenda kohta. Otsime partnereid ja hoiame seniseid.
- Kus ja mis eesmärgil teie kool valitud aspektiga tegeleb? Kes selle aspektiga tegeleb ja kuidas ta seda teeb? <i>Palun tooge tegevuste juurde välja ka vastav</i>	Aspekt 1. Kool teeb koostööd teiste koolide või asutustega, et jagada oma kogemust, muresid ning rõõme Koolide tasandil on meie peamiseks koostöö eestvedajaks direktor, kes pikaajalise kogemustega koolijuhina omab nii suurt võrgustikku kolleegide seas, kui ka teab, et kool ei ole üksi õpilastega vaid kõik koolid on koos ühiste ja sarnaste muredega. KELLEGA JA KUS? Meie direktor on mentor teisele koolijuhile ja õppejuhil on omakorda mentor võõrast koolist. Meie koolil on partner Pihkvas,

<p><i>materjal, andmed ja/või näited, mis aspektiga tegelemist näitavad. Vaata ka konkursi juhendit.</i></p> <p>- Millised andmed ja nende kogumise viisid võimaldaksid edaspidi veel täpsemalt hinnata, et selle aspektiga tegelemine on tulemuslik?</p> <p>- Millised on kitsaskohad ning kas ja kuidas on planeeritud kitsaskohtadega tegelemine?</p>	<p>kus käime kogemusi ammutamas ja oleme aktiivselt otsimas omale veel sõpruskoole, kes sarnaste olude ja raskuste ning rõõmudega igapäevaselt silmitsi seisavad.</p> <p>Esimesest koolipäevast peale on meie juures käinud nii kollektiivselt kui ka juhtkondade, maavalitsuste või kohalike omavalitsuste tasandil kooliga seotud inimesi või koolijuhte Ukrainast Soomeni, koduriigist rääkimata.</p> <p>Igapäevaselt teeme koostööd Annelinna gümnaasiumiga, kes meil naabruskooliks nii õpilaste õpetamisel, õpetajate jagamisel kui ka külalislektoritega aineõppe rikastamisel.</p> <p>Meie direktor käib aktiivselt koos teiste koolijuhtidega nii meistiklassi koolitusi läbi viimas kui ka iseseisvalt nõustamas noori koolijhte, kel sarnane puhta gümnaasiumi loomise saatus ees.</p> <p>Teeme koostööd Tagasi Kooli programmis ettevõtlikkuse kursuse läbiviimiseks mitmete Ida-Virumaa koolidega (Jõhvi, Rakvere, Kohtla-Järve Järve Gümnaasium).</p> <p>Osaleme VeniVidiVici programmis, meil on olnud vahetusõpilasi nii riigisiselt kui väljaspoolt.</p> <p>Et rikastada oma õppetööd ja tegemisi on meil koostöölepingud Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga, Eesti Maaülikooliga tervishoiu mooduli õpetamiseks (regulaarselt käiakse partnerite laborites ja õppehoonetes tundides). TTÜ Tartu Kolledžiga ja Tartu Kunstikooliga teeme koostööd disaini mooduli õpetamiseks. TÜ-ga teaduskooli kursusi kasutame aktiivselt oma teaduskursuste õpetamisel.</p> <p>Kevadel olime ainsa Tartu gümnaasiumina nõus võõrustama nädal aega Narva vene noori, kes näeksid Lõuna-Eesti kultuuriruumi ja saaksid praktiseerida keelt meie ainetundides, õpilaste vabal ajal koos meelelahutuslikke tegevusi tehes ning peale kooli perede ja noortega aega veetes. Narva noortest jäi meile kustumatu mulje, nende kuulekus, õpihimu ja seeläbi saavutatud kõrged tulemused, kuid samas nõrk keeleoskus ja tugev temperament riakstasid meid. Teame, et 30 külalise igapäevane tundides viibimine võib olla raske, kuid tagasiside, kriitika, kiitus ja sõprus, mis seal loodakse kaaluvad üles kõik raskused.</p> <p>KUIDAS EDASI?</p> <p>Eespool kirjeldatud õpirännakute programm on kindlasti see, mis loob koostöösuhteid ja annab võimalusi teiste koolidega nii</p>
--	--

rõõmude kui ka murede jagamiseks.

Kuna sel aastal oleme rahastuse osas saanud abi HTM-ilt ja Innovelt, siis edaspidi suudame ka arvatavasti enam omade vahenditega kasutada saadud kogemust ära ning leida võimalusi sarnaseks külalisõppeks. Seda eelkõige seetõttu, et õpetajatele on senised käigud palju andnud nende endi sõnul. Kuivõrd saadud kogemused õppetöös peegelduvad me veel ei tea, kuid ka õpetaja sõnum, et see vorm talle meeldib, teda rikastab, jõustab ning ideid annab, on piisav, et projektiga jätkata. Koole, mida Eestimaal külastada on palju.

Just kogemuste, murede ja rõõmude jagamise seisukohast on nii meile kui külalistele kui ka võõrustajate sarnaste seisukohtade tunnetamine andnud palju jõudu edasi minna murede murdmise ja rõõmude leidmise teel. Kuulda, tunda, näha, et teised on samade muredega hädas või saada ideid oma edusammude märkamiseks on suurim rikkus, mida koolid saavad endale täiendkoolitusena ja supervisioonina üsna minimaalsete kuludega apakkuda. Seetõttu on ka meie iga-aastased õppeaasta alguse kollektiivsed teatrikülastused alanud hoopis päevaga kuskil koolis. Kuulame ja avaatame ning saame jõudu uueks õppeaastaks.

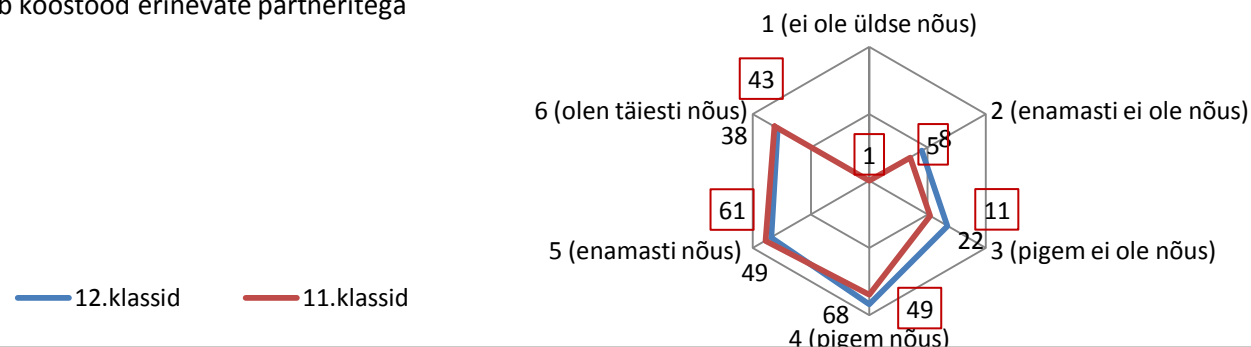
Oleme koolidega koostööd teinud ka põhikoolide osas, alati käivad meie õpilased või direktor (olenevalt põhikoolide soovist) tutvustamas oma kooli ja rääkimas meie väärtustest ja tegemistest, mis võiksid põhikooli lõpetajale gümnaasiumivalikul abiks olla. Traditsiooniliselt on siinkohal 10. klassi noored käinud oma kodukoha koolides, aga ka Tartu kõigis põhikoolides, kuhu karjääripäevadel on kutsutud.

KAS SEE ON PIISAV?

Ei. Vaatamata õpilaste rahulaolu küsitluse (lisa 1) tulemustele, mis joonisel 12 kirjeldavad õpilaste hinnangut koostööpartneritele leiame, et saaksime veel palju teha.

Rahuloluküsitluse väitele, mis kirjeldas kooli koostööd erinevate partneritega, vastas 355 abiturienti. Neist 308 õpilast ehk 87% olid nõus, et kool teeb koostööd erinevate partneritega (vaata joonis 12). Seega 13% abituriumi õpilastest leiab, et kool ei tee koostööd partneritega. Keskmise hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,6 punkti, mis on küsitluse üks kõrgemaid.

Kool teeb koostööd erinevate partneritega

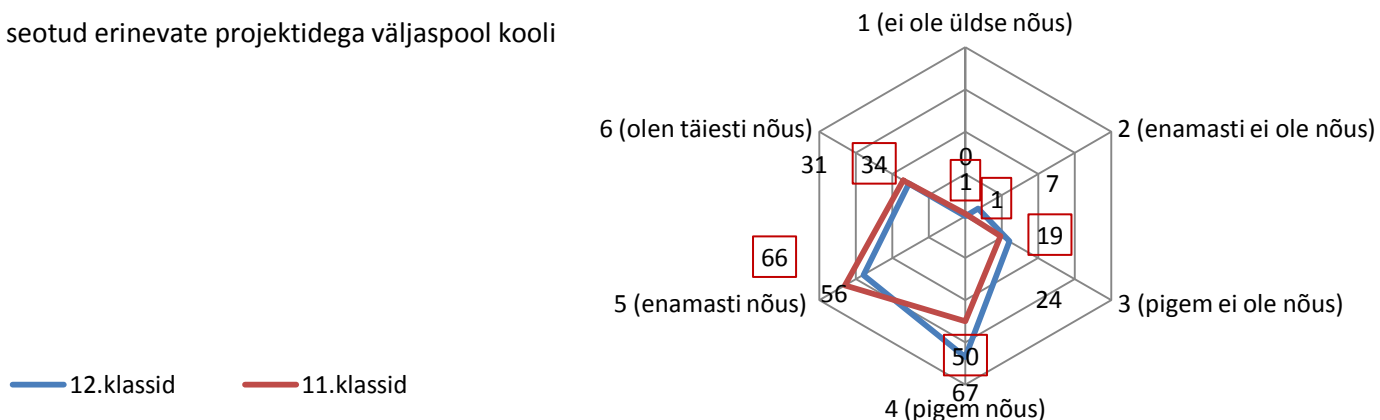

Joonis 12. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab kooli koostööd erinevate partneritega

Arvatavasti on siinkohal tooni andmas ka see osa projektidest, mis leiab kajastust erinevates meediakanalites, kuid mille otseselt on seotud vähesed õpilased.

Teisele väitele, mis kirjeldas kooli seotust erinevate projektidega, vastas 356 õpilast. Neist 304 õpilast ehk 85% olid nõus, et kool on seotud erinevate välisprojektidega (vaata joonis 13). Seega 15% vastanud õpilastest leiab, et kool ei ole seotud välisprojektidega. Keskmine hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,5 punkti.

Kool on seotud erinevate projektidega väljaspool kooli

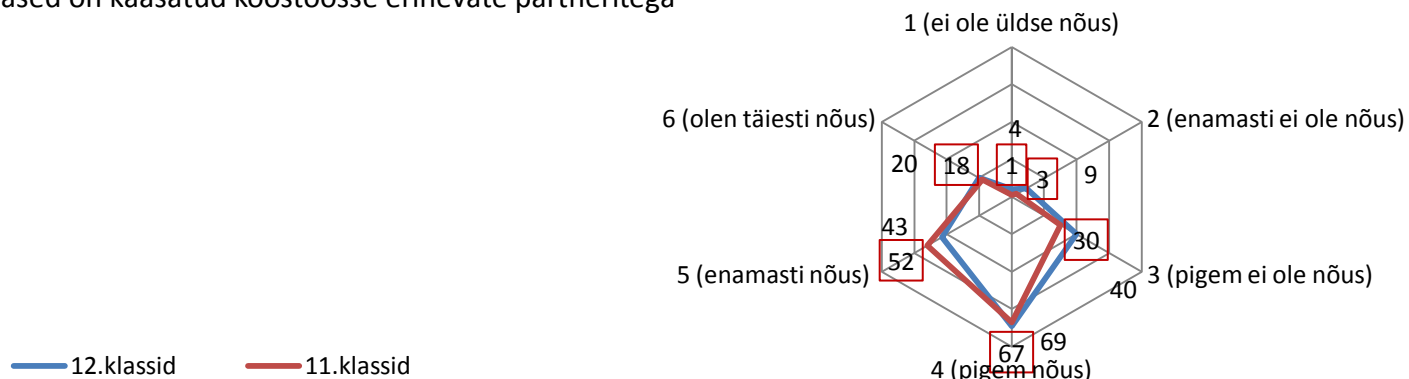

Joonis 13. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab kooli koostööd erinevate projektidega

Kümnendale väitele, mis kirjeldas õpilaste kaasatust koostöösse erinevate partneritega, vastas 356 õpilast. Neist 269 õpilast

ehk 75,5% olid nõus, et õpilased on kaasatud koostöösse (vaata joonis 14). Keskmine hinne 1...6 skaalal oli kõigi vastuste vahel 4,2

Õpilased on kaasatud koostöösse erinevate partneritega

Joonis 14. Õpilaste antud hinnangud väitele, mis kirjeldab õpilaste koostööd erinevate partneritega

Seega rahuloluküsitluses kaasatuse ja koostöö blokis esitatud väidete liitmisel saame keskmiseks hindeks 4,4, positiivselt kinnitasid väiteid koostöö ja kaasatuse kohta 72% abituriumis vastanud ja 83% 11. klassides vastanud õpilastest. Seega võib kokkuvõttes öelda, et üle kolmveerandi õpilaskonnast tunneb, et koostöö koolis ja koolil erinevate osapooltega toimib ja on märgatav.

See aga ei tähenda, et on aeg puhkama jääda.

Lisaks õpirännakute jätkamisele, vajame sõpruskoole, kellega igapäevaselt nagu esimesel õppeaastal oma muresid-rõõme jagada. Samuti peame leidma kindlaid partner-kolleege mujal Eestimaal individuaalseteks ametlikeks koostööprojektideks. Et koos teha õppekavaväliseid projekte, et rikastada mitte ainult meie tegevust vaid pakkuda nüüd juba töötava gümnaasiumina kogemust teistele õppimiseks.

Täna võime otsida partnereid juba koos kogemusega. Suudame jagada teadmist nii teaduspõhiseks eneseanalüüsiks, väärtusarendusalaseks tegevuseks, avatud õppeks, külaliste kaasamiseks, suhete hoidmiseks, muutustes ja reformides ellujäämiseks kui ka enesekriitikast jõu ammutamiseks. Me teame, milline on hea kool ja tõhus väärtusarendus. Ja me oleme valmis iga päev pingutama selle nimel, et saada järjest paremaks.

Lisad

Lisa 1. Rahuloluküsitlus 11. ja 12. klassidele.

Rahuloluküsitlus on täies mahus leitav aadressil:

<https://www.dropbox.com/s/fcjr13gv7ecwsuh/Sisehindamise%20tulemused.docx?dl=0>

Siinkohal kirjeldame metoodikat, valimit ja tulemuste töötlemist.

Õpilaste kooliga rahulolu uuringu läbiviimiseks koostati küsimustik. Küsimustiku aluseks on sisehindamise aruanne ja selle neli teemavaldkonda. Sisehindamise raamdokumendis on igas valdkonnas toodud indikaatorid, mis on kirjeldatavad läbi õpilaste hinnangute. Igas valdkonnas kirjeldati juhtkonna valitud teemasid väidetega, mis peegeldasid kooli ideaalset olukorda. Õpilaste käest küsiti, kas ideaalne olukord on see, mis kirjeldab hetkel meie kooli. Rahulolu väljenduseks on siinkohal siis võimalikult maksimaalne ideaali kirjeldava olukorraga nõustumine.

Valim

Küsitlusele vastas 11. ja 12. klasside õpilased klassijuhatajatunni või pikema vahetunni raames. Küsitlus oli anonüümne. Küsitluse täitis 9 paralleeli 12. klasse ja 6 paralleeli 11. klasse. Kogu koolis on klassikomplekte sel õppeaastal 21. 10. klasse küsitlusele ei kaasata, sest liiga lühike kogetud õppimise aeg ei anna veel rahulolu uuringu jaoks piisavalt objektiivset materjali. Küsitleti kõikide klasside õpilasi, kes viibisid küsimustiku läbiviimise ajal koolis. Maksimaalse arvu õpilaste kaasamiseks oli klassijuhatajatel aega küsimustikke õpilastele esitada ühe nädala jooksul, paludes need täita ka puudujatel. Ankeedi täitmine toimus grupiviisiliselt klassijuhataja juhendamisel või individuaalselt õpilase poolt valitud ajal ja kohas. 11. klassidest oli vastajaid 178, see on 95% (187-st) ja 12. klassidest oli vastajaid 188, see on 81% (231-st). Kokkuvõttes vastas küsimustikule 87,5% üldvalimist.

Metoodika

Küsitlus on koostatud käesoleva töö autori poolt. Küsitlus koosnes 50 väitest, mis olid jagatud 4 erinevasse kooli sisehindamise alasesse blokki: 1) eestvedamine ja juhtimine, 2) personalijuhtimine, 3) ressursside juhtimine, 4) õppe- ja kasvatusprotsess. Väited olid koostatud kooli sisehindamisanalüüsi dokumendi alusel, põhimõttel, et igast valdkonnast on küsitud õpilaste arvamust nende tegurite kohta, mille osas peame oluliseks koolipere teadlikkust, kaasatust või osalust. Kõikides neljas valdkonnas käsitletud teemade osas oli mitu küsimust. Iga bloki lõpus oli kvalitatiivseks analüüsiks vaba küsimus ettepanekute kohta vastava teema osas. Lõpus oli õpilastel võimalus veel lisada vabas vormis, mida soovitakse öelda kooli kohta üldiselt.

Küsimustikele oli päises toodud pöördumise vormis ankeedi sihtrühm, teema, eesmärk ja viide selle anonüümsusele. Iga teema kohta oli ideaalolukorda kirjeldav väide. Iga väidet sai hinnata 6 palli süsteemis, kus neutraalset hinnangut ei olnud. Oma teadmatust teemast sai õpilane väljendada väitele vastamata jättes. Vastusevariantide tähendus oli etteantud iga väite juures: 1 (ei ole üldse nõus), 2 (enamasti ei ole nõus), 3 (pigem ei ole nõus), 4 (pigem olen nõus), 5 (enamasti olen nõus), 6 (täiesti nõus). Selline skaala annab võimaluse üldistada rahulolu osas vastuseid positiivseteks ja negatiivseteks ning näitab üldise hoiaku paremini ära, kui paaritu arvuga vastusevariantide hulk.

Avatud küsimuste vastuste osas viidi läbi kontentanalüüs, mis on vajalik saamaks kvantitatiivseid andmeid võrreldavaks statistiliseks analüüsiks. Esimese etapina käesoleva uurimuse andmeanalüüsis selekteeriti vastustega materjal. Vastuste sisu alusel moodustati kategooriad. Kategooriad kujunesid vastuste sobitamise ja rühmitamise teel ning need said nimetuse pärast sarnaste tunnuste alusel rühmitamist. Reliaabluse suurendamiseks esitati vastused ka tekstina andmeanalüüsi juures. Kategooriate ja ka valikvastustega tulemuste kvantitatiivsel analüüsil leiti nende esinemissagedus. Interpreteerimisel kasutati kirjeldavat statistikat (protsentjaotust).

Lisa 2. Õpilasesinduse arvamus hariduse kvaliteedist koolis

ÕE fookusgrupi intervjuude vastused: Õpilasesinduse aktiivile, kes kokkukutsumisele vastas, esitati kirjalikult mõtlemiseks järgmised küsimused: *Palun õpilasesinduselt tagasisidet ühe põhiväärtuse - kvaliteetse hariduse osas. Kuidas te seda mõistate? Mis meil puudu jääb? Mis meil peaks olema teisiti? Missugused on head näited meie koolis?*

Õpilaste vastused on kogutud suvalises järjekorras vestlusena ja esitatud anonüümsena:

Õpilane A: Head küljed meie koolis- enamikud õpetajad ja juhatus võtavad õpilasi kuulda, võetakse kuulda meie arvamust. Tagasiside andmine anonüümselt. Õpetajad teevad oma tööd hästi. Kõik saavad omavahel hästi läbi.

Õpilane B: Kool pakub palju võimalusi ka enda arendamiseks kooliväliselt ja moodulsüsteem muudab õppimise huvitavamaks, kuna saame õppida, mis ennast huvitab. Halvad küljed- Ei usu, et see on just probleem, mis esineb vaid meie koolis või kas see üldse probleem on, aga minu arust sunnitakse liigselt õpilasi n.ö kastides mõtlema, mitte ei arendata iseseisvat loovat mõtlemist.

Õpilane C: Nõustun kõigega mis Õpilane B ütles. Veel üks hea omadus on see, et õpetajad on alati rõõmsameelsed ja naeratavad õpilastele. See teeb ka õpilase tuju heaks ja motiveerib õppima.

Õpilane D: Julgen laias võtmes öelda, et kõik on hea. Õpetajad (üldiselt, jällegi on kindlasti erandeid) mõistavad õpilasi. Mulle meeldib see, et nii mõnigi õpetaja hindab õpilase arengut, mitte kõiki ühtlaselt. Eks eksam näitab kui palju tal normist puudu (üle) jäi. Aga igal heal oma pahed. Mulle meeldib tõesti see, et direktsioon suhtub õpilastesse väga sõbralikult ja võtab kuulda!!! (Best) Ma julgeks vaielda moodulsüsteemi vastu. See enam-vähem toimib praegu, aga kui üks aasta tuleb 90 õpilast psühholoogiat, 60 sporti õppima ja ülejäänud jagunevad ülejäänud moodulite vahel, siis on veidi nõme, et nad peavad ka psühholoogia ja spordi vahel valima. Samas, mida rohkem mooduleid, seda suurem rahakulu. Seni ma seda probleemi tõsiseks minemas näinud ei ole, leiab ikkagi midagi, mis igale ühele maitseb. AGA asi, mida tulevikus silmas pidada. Ma arvan tegelikult, et just Kristjan Jaagu kool on see asutus, kus õpilased peaksid kastist välja mõtlema. Kui me juba kutsume Kõomäe (kes oli väga lahe) külla, kes ütleb, et haridus pole vajalik, siis ma arvan, et selles valguses peaks me just õpetama "kastist välja mõtlema".

Õpilane E: Nõustun samuti kõigega, mis eelnevalt mainitud. Arutasime oma klassiga läbi kõik ning lisan ühe arvamuse: mitmeid kordi öeldi, et mihklipäevad võiksid tihedamini toimuda, et asjad ei kuhjuks ühele päevale jms. Enda poolt veel korduseks kiidaksin eriti kooli juhtkonda, kuna mu eelnevas koolis ei suhtunud austusega õpilasesindusse. Jätkame samas vaimus!

Õpilane D: Viimaseks (kastist välja mõtlemine- autori kommentaar) on vaja küll huvi, mis seni maha tallutud. Ma leian, et see on õpetaja töö ennast õpilasele huvitavaks teha ja ühine keel leida. See omadus on väga paljudel meie kooli õpetajatel täiesti olemas. Miks raisata potentsiaali? Fakt on see, et pähe õpitud

või maha spikerdatud valemitest pole elus ega ka koolis kasu. Miks mitte õpetada kõike läbi praktika. Ka keeles saaks sellega arendatud avaliku esinemise oskus, lavahirm ja väga paljud teises omadused. Selleks ei ole vaja üldse suurt eelarvet, vaid veidi õpetaja loovust. Praktikat on hinnata ka kergem (ajaliselt). Astugem uuele astmele!

Õpilane D: Ja ma nõustun täiesti Õpilane B. Nii mõnigi õpetaja seletab seda väitega: "seda on eksamiks vaja ja me teeme nii, et kõik saavad head hinded ehk minu järgi." See on koht, kus tuleks piiridest välja astuda. Ma julgen oma kogemusel öelda, et mida rohkem sa esined ja mida intelligentsemate inimestega (individuaalselt) sa suhtled (kasvõi lihtsalt projekti, aruannet, taotlust kirjutades), seda paremini jäävad (nt) õigekirja reeglid külge.

Õpilane B: Olulisele kohale pole seatud areng ja arusaam vaid kt punktid ja sellest tulenev hinne. Jube masendav on suhtumine, et kui sul on halvad hinded, siis sa oled tulevikuta loll. Kui mina saan oma teadmiste eest 3 v 4 ja mõni teine spikriga aga 0 omandatud teadmise 5, siis *who really is the real winner here?*

Õpilane E: Küsimus ongi nüüd selles, et kas kõigil on selline positiivne suhtumine? Kui mitte, siis võivad halvemad hinded väga palju rolli mängida motivatsioonis ja ka ellusuhtumises, aga see selleks.

Õpilane F: Kvaliteetne haridus tähendab, et õpilane saab meie koolist vajaliku, et olla edukas. Kõik osapooled pingutavad selleks, et ühest küljest täita gümnaasiumi lõpetamiseks vajalikud normid, teisalt jõuda iseendas selgusele ja areneda just nendes valdkondades, mis enim huvi pakuvad. Ma usun, et ma ei liialda, kui ütlen, et just viimases on meie kool teerajajaks, sest oleme jõudnud paberilt kaugemale ja mõtlemine peegeldub ka käitumises. Hindan ka seda, et õpetajad ja õpilased räägivad omavahelised arusaamatused selgeks ja leiavad lahenduse või astuvad lahenduse leidmiseks samme. Õpilaste antud tagasisidest õpitakse ja seda ei tehta ainult linnukse saamise nimel.

Lisa 3. Tööplaani näidis.

Igakuised üldtööplaani järgsed üritused september-november. Lisanduvad klasside õppekäigud, spontaansed sündmused, tunnikülalised.

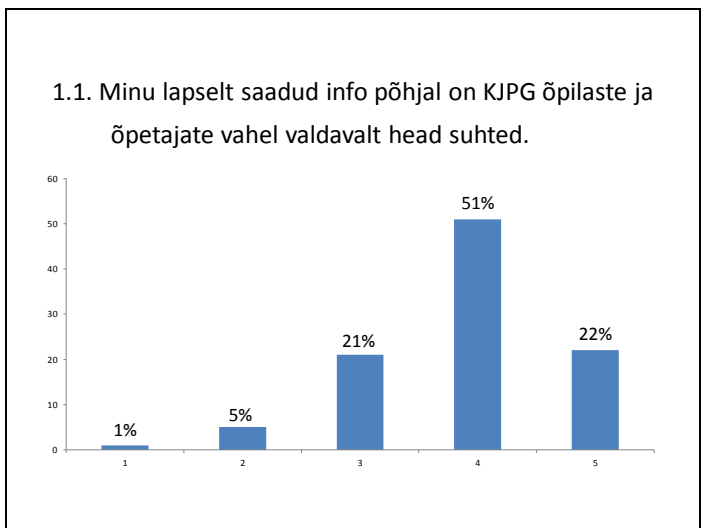
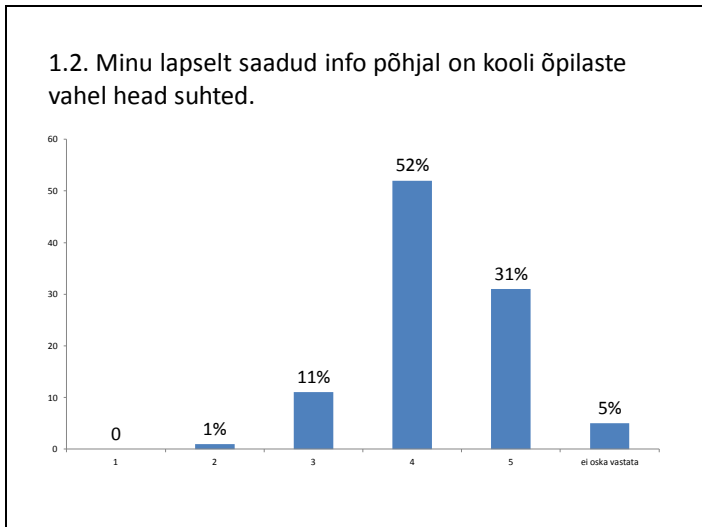
Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumi 2016/2017 laiendatud üldtööplan

September	Sündmus	Vastutaja
1. sept	Õppeaasta avaaktus 10.klassidele	Õpilasesindus (<i>edaspidi ÕE</i>)
27.-28. sept.	Loodus- ja keskkonnamoodulite õppepraktikad Käärikul	õp. Katrin Ennok
27.-28. sept	Meediamooduli õppepraktika Käärikul	õp. Riho Rosin, meediamooduli õpilased
10.-15. sept	Euroopa spordinädal (õpilasvõistlus klassides)	õp. Eve Seedre
13. sept	10. klasside lastevanemate koosolek	
12.-16. sept	Evakuatsiooniõppus	
20. sept	Mõttekoda	
20. sept	M. Tiidelepaga refleksioon	
22. sept	Rebaste kohanemiskatsed	Õpilasesindus
26. sept	Euroopa keeltepäev	õpilane Kerstin Kingo , õp Estra Tõnisson
26.sept	Mihklipäev	
30. sept	Vargamäe külustus 12.c ja 12.b klass	õp Anneli Jõgioja
Oktoober		
5. okt	ÕPETAJATE PÄEV	õpilased Gerli Täpsi ja Alice Zazlavski
5.okt	külas abiturientidel ja õpetajatel Priit Strandberg	õpilane Margo Raju
6.-7.okt	karjäärinõustajad	
7.okt	Ettevõtlikkusnädala raames külaline Andre Krull 9.30 audikas	
10. okt	Koolipäev teatris (70 õpilast Vanemuises)	õpilaste praktiline töö
11.okt	Mihklipäev	
11.okt	Melanoomi ennetuspäev, külas onkoloogid	õpilane Andrus Punt
12.okt	Sütevaka Gümnaasiumi külustus	
12.-13. okt	karjäärinõustajad	
13.okt	Ülikonnakandmise päev	õpilane Andrus Punt
13.okt	EÕEL motivatsioonikoolitus aulas	
17.okt	Võru Gümnaasiumi külustus	
17.okt	Mihklipäev	
19. okt	Mälumäng	õpilaste praktiline töö

20. okt	Ettelugemispäev	õpilane A.Punt , õp Urve Parveots
21. okt	I perioodi lõpp	
19. okt	Koolisisene vene keele osaoskuste olümpiaad	õp Olga Bulatchik
24. okt	M. Tiidelepaga refleksioon (8.30)	
24.okt	UPT kaitsmine 14.00	
22.-30. okt	Sügisvaheaeg	
25.-27. okt	Haridusnädal	
26. okt	Õpetajatele loeng Jane Väli kell 10.-13.00	
31.okt	EV haridusminister pr Maris Lauri, 4. tund aulas	
November		
1. nov	Inimene kultuuris, külas prof Anu Põldsam	
1. nov	Õpetajate ühiskülastus ERM-i 16.00	
3. nov	külas Europarlamendi asepresident A. Ansip	õpilane A.Punt
4. nov	kontsert folkloorirühmalt Putni Lätist	vil K. Norman, õpilane A. Sirel
4. nov	Koolisisene inglise keele olümpiaad	õp Estra Tõnisson
8. nov	Külas Justin Petrone	õpilane Kadi Lääts , õp A. Jõgioja
9. nov	Rapla Vesiroosi gümnaasiumi külastus	
10. nov	Saku Gümnaasiumi külastus	
10. nov	Koolisisene vene keele tõlkekonkurss	õp N. Stanevitš
14. nov.	Koolipäev teatris (70 õpilast Vanemuises)	õpilaste praktiline töö
15. nov	Mihklipäev	
14.-18. nov	Loodus- ja täppisteaduste nädal "Merekultuuri aasta"	õp K. Ennok, M. Kallaste
14.-18. nov	külas Sudoku maailmameister	õpilane K. Lääts
17. nov	Loojalt loojale loomeõhtu	õp A. Jõgioja
18. nov	Võrgupidu	õpilaste praktiline töö
21. nov	Soome külalised majas	
22. nov	Mõttekoda	
22. nov	M. Tiidelepaga refleksioon	
22. nov	12. klassi eesti keele proovieksam I	õp U. Parveots
24. nov	Mihklipäev	
25. nov	Maakondlik mälumäng "Inglise keelt kõnelevad maad"	õp E. Kaimre
28. nov	Kodanikupäev	õp U. Persidski
28. nov	Loeng vitamiinidest A. Merits	
30. nov	Külalised Pihkva Tehnikalütseumist	õp O. Bulatchik, E. Kaimre

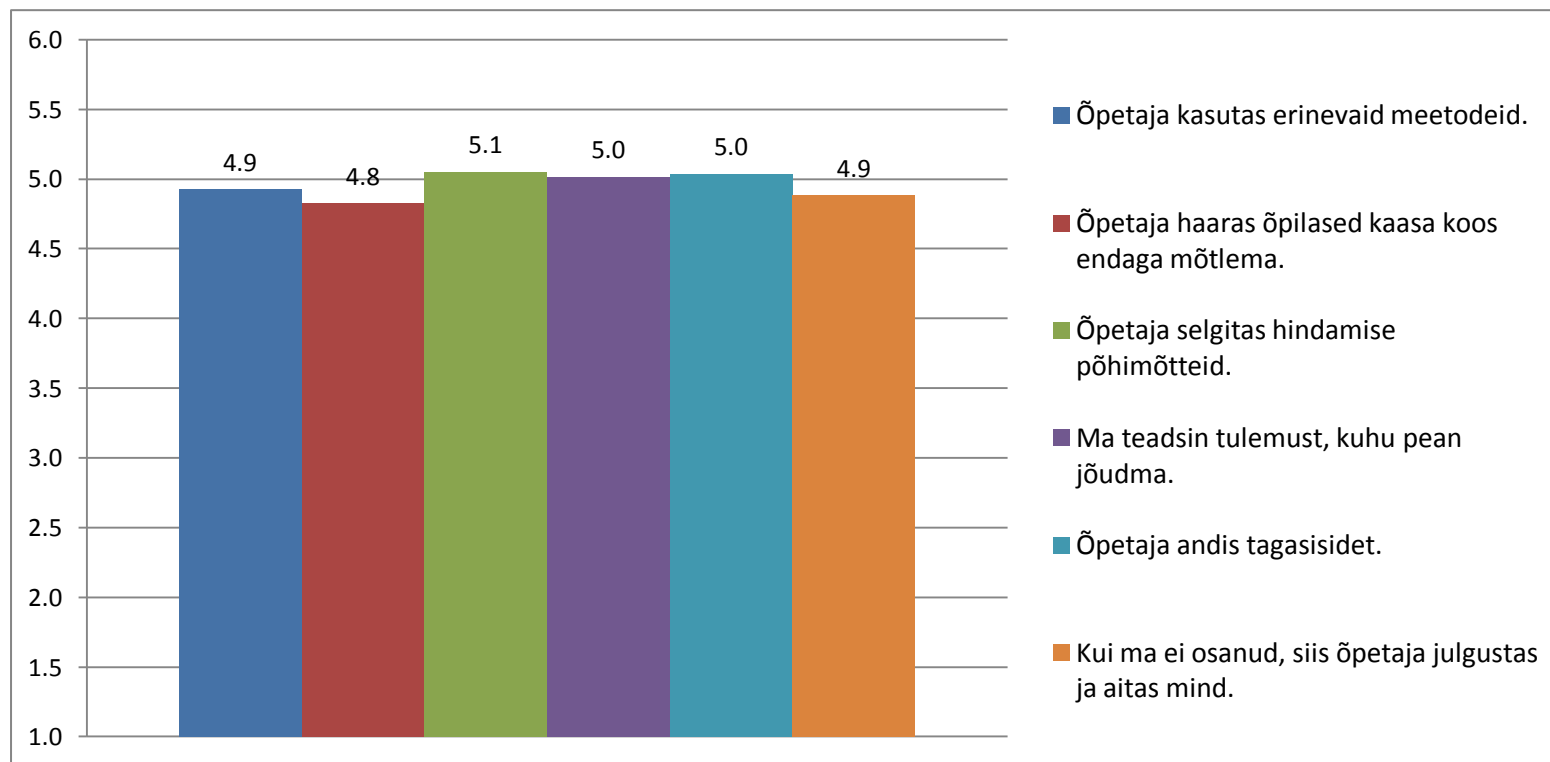
Lisa 4. Hoolekogu poolt läbi viidud rahuloluküsitluse väljavõtteid.

Hoolekogu poolt korraldatud anonüümse küsitluse tulemused (fotod hoolekogu presentatsioonist), väljavõtted hoolekogu esitatud tulemustest. Joonistel 1.1 ja 1.2 käsitlevad õpilastevahelisi suhteid.

Lisa 5. Kursuste tagasiside I perioodi lõpp 2016/2017

Hindeid on võimalik anda skaalal 1...6. Seejuures vastus "1" tähistab vastust *pole üldse nõus* ja hinne "6" *olen täiesti nõus* vastust. Puudub võimalus neutraalseks vastuseks, tuleb vastata pigem negatiivselt või positiivselt. Vastuseid anti 2003 korral. See tähendab, et iga õpilane hindas mitmeid erinevaid ainekursusi ja aineõpetajaid. Keskmiised tulemused igas valdkonnas on nähtavad jooniselt 1.

Joonis 1. Õpilaste poolt antud keskmised hinded õpetajate ja kursuste kokkuvõttes kõigis valdkondades.

Eespool on kirjeldatud õpetajapoolset õpilase aktiivsusele suunamist tunnis (analüüsi esimeses aspektis). Antud diagrammist on nähtuv, et vaatamata kõikide väidete ülikõrgetele keskmistele tulemustele (kõik keskmised on üle 3,5 ehk minimaalse positiivse keskmise), on siiski aktiveerimise aspektid (väited 1, 2 ja 6 kõige madalamate keskmiste hinnetega. Tulemus on seejuures statistiliselt tugev näitaja, kuna ei ole hajuvust äärmustesse vaid madalaim keskmine individuaalses arvestuses on 3,1 punkt (vaata tabel 2), mis on siiski positiivsele poole kaldu. Enim vastajaid oli sel perioodil 10. klassides, madalaim vastajate arv 11. klassides (vaata tabel 1, vastused klasside lõikes).

Tabel 1. Kursuse kohta esitatud väidetele antud keskmine hinne klasside lõikes.

	Õpetaja kasutas erinevaid meetodeid.	Õpetaja haaras õpilased kaasa koos endaga mõtlema.	Õpetaja selgitas hindamise põhimõtteid.	Ma teadsin tulemust, kuhu pean jõudma.	Õpetaja andis tagasisidet.	Kui ma ei osanud, siis õpetaja julgustas ja aitas mind.	Vastajate arv
10 klass	4,8	4,7	5,0	4,9	5,0	4,8	904
11. klass	5,1	5,0	5,1	5,1	5,1	5,0	493
12. klass	5,0	4,9	5,0	5,0	5,1	5,0	606

Kuigi 11.klassides oli kõige väiksem arv vastuseid oli see samas kõige kõrgemate keskmiste hinnangutega klassiaste. Teine väide, mis kirjeldab õpilaste aktiivsust tunnis on siinkohal illustreerimas ka üldist tulemust, mida eespool kirjeldatud.

Tabel 2. Õpetajate tegevust kirjeldavatele väidetele antud keskmised hinnad individuaalses arvestuses.

Õpetaja (nimed kustutatud)	Õpetaja kasutas erinevaid meetodeid	Õpetaja haaras õpilased kaasa koos endaga mõtlema	Õpetaja selgitas hindamise põhimõtteid	Ma teadsin tulemust, kuhu pean jõudma	Õpetaja andis tagasisidet	Kui ma ei osanud, siis õpetaja julgustas ja aitas mind	Vastajate arv
Õpetaja 1	5,8	5,9	5,7	5,6	5,7	5,8	30
Õpetaja 2	4,1	4,2	4,7	4,5	4,8	4,1	71
Õpetaja 3	5,6	5,8	5,6	5,5	5,6	5,6	67
Õpetaja 4	4,9	4,5	4,7	5,0	5,1	5,1	79
Õpetaja 5	5,4	5,3	5,4	5,5	5,5	5,3	26
Õpetaja 6	4,4	3,6	4,1	4,2	4,4	4,1	50
Õpetaja 7	5,0	5,0	5,0	5,0	5,3	4,8	31
Õpetaja 8	5,5	5,1	5,3	5,4	5,1	5,2	118
Õpetaja 9	4,5	4,2	4,6	4,3	4,6	4,6	18
Õpetaja 10	4,1	4,0	4,1	3,7	5,0	3,7	7
Õpetaja 11	3,9	4,2	4,9	4,9	4,4	4,6	57
Õpetaja 12	5,3	5,3	5,2	5,1	5,1	5,3	28
Õpetaja 13	5,3	5,4	5,5	5,4	5,4	5,4	83
Õpetaja 14	4,7	5,3	4,9	5,0	5,0	4,5	55
Õpetaja 14	5,7	5,7	5,8	5,7	5,9	5,8	88
Õpetaja 15	4,2	3,8	4,0	4,1	4,2	3,8	97
Õpetaja 16	4,1	3,9	4,4	4,1	3,5	4,1	12

Õpetaja 17	5,1	5,2	5,5	5,3	5,4	5,3	10
Õpetaja 18	5,5	5,2	5,4	5,3	5,3	5,0	81
Õpetaja 19	6,0	5,6	4,8	4,8	4,0	5,2	5
Õpetaja 20	5,3	5,3	5,1	5,3	5,3	5,2	24
Õpetaja 21	5,2	5,0	5,3	5,3	5,5	5,4	62
Õpetaja 22	5,2	5,0	5,2	5,2	5,3	5,0	22
Õpetaja 23	4,9	4,6	5,1	5,0	5,1	4,6	21
Õpetaja 24	4,9	5,1	5,1	5,2	5,4	5,3	27
Õpetaja 25	3,9	3,9	4,4	4,3	4,3	3,9	79
Õpetaja 26	5,1	4,7	3,8	4,5	4,4	4,6	16
Õpetaja 27	4,8	4,9	5,2	5,1	5,0	5,1	40
Õpetaja 28	5,0	5,0	5,4	5,2	5,4	5,3	52
Õpetaja 29	5,6	5,5	5,6	5,6	5,6	5,6	101
Õpetaja 30	3,9	3,7	4,2	4,2	4,1	3,1	62
Õpetaja 31	5,3	5,0	5,2	5,2	5,0	4,9	25
Õpetaja 32	5,2	5,1	5,7	5,7	5,6	5,6	74
Õpetaja 33	5,1	4,7	4,5	5,0	4,6	4,6	11
Õpetaja 34	4,2	4,2	4,9	4,6	4,3	4,0	44
Õpetaja 35	4,5	4,4	4,8	4,8	4,8	4,5	17
Õpetaja 36	4,4	3,9	3,2	3,9	4,0	4,4	18
Õpetaja 37	5,6	5,1	5,3	5,3	5,4	5,4	32
Õpetaja 38	4,7	4,3	4,6	4,4	4,5	4,4	53
Õpetaja 39	4,8	4,8	5,3	5,0	5,3	5,1	72
Õpetaja 40	4,6	4,4	4,6	4,7	4,6	4,9	32
Õpetaja 41	5,1	5,1	5,2	5,1	5,2	5,4	30
Õpetaja 42	4,7	5,1	5,5	5,2	5,2	4,8	76

LISA 6. Õpilasuurimus õpialste käitumisest

Õpilasuurimus lugupidava suhtlemise kui ühe põhiväärtuse peegeldumisest õpilaste käitumises õpilaste endi hinnangul on leitav aadressil:

<https://www.dropbox.com/s/fcjr13gv7ecwsuh/Sisehindamise%20tulemused.docx?dl=0>

Siinkohal toome ära metoodika kirjelduse:

Küsitlus viidi läbi Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumi õpilaste seas interneti keskkonnas 2016. aasta kevad-talvel. Käesoleva uurimuse valimi moodustasid KJPG 10.-12. klassi õpilased. Küsitlus viidi läbi interneti teel. Küsitlusele vastas 284 õpilast. Vanuselist ja soolist jaotuvust ei uuritud. Küsitlus edastati õpilasesinduse liikmetele, kes edastasid selle klassidesse. Ankeedi täitmine oli vabatahtlik ja anonüümne.

Andmekogumismeetodina kasutati küsimustikku, mille on koostanud töö autor koostöös juhendajaga ja kooli juhtkonna liikmetega. Juhtkonna kaasamine küsimustiku väljatöötamisse oli vajalik, et küsimustikus kirjeldatud käitumine vastab kooli juhtkonna poolt kooli põhiväärtustes eesmärgiks seatule.

Küsimustik koosnes 18 väitest, mis jagunesid situatiivselt viieks: (1) tavaolukorras ja (2) ideaalolukorras käitumist kirjeldavad väited ning (3) enda ja (4) kaaslaste käitumist kirjeldavad lisaks ka tunnetuslik hinnang (5) õpetajate käitumise kirjeldusele samadel juhtudel.

Küsimustiku täitmine toimus individuaalselt vastaja poolt valitud ajal ja kohas. Küsimustiku päises selgitati uuritavatele, et sellele vastamine on anonüümne, vabatahtlik ja nende isiklike hinnanguid kasutatakse vaid teaduslikul eesmärgil. Lapsevanemate nõusolekut küsitluse läbiviimisel ei küsitud, kuna tegu on õpilasuurimusega. Keskmiselt kulus vastamisele läbiviija andmetel aega 5 minutit.

Õpilane hindas iga väite puhul kuivõrd see kirjeldab tema hinnangul teda, tema koolikaaslast ja õpetajaid tavaolukorras ning ideaalses olukorras. Temaatilisel jagunesid väited viieks. Avatud ja lugupidava suhtlemise kui kooli poolt deklareeritud põhiväärtuse raames vaadeldi (1) ausust, (2) lugupidavust, (3) arvamuse avaldamist ja (4) sellega arvestamist ning (5) kokkulepetest kinnipidamisest. Iga teema kohta oli neli väidet. Teemad valiti koostöös kooli juhtkonnaga.

Õpilaste hinnanguid enda ja kaaslaste käitumise aususele õpetajatega suheldes tavaolukorras ja ideaalis küsiti järgmise väitega: *Olen aus õpetajatega suheldes (tavaline olukord ehk kuidas hetkel on). Olen aus õpetajatega suheldes (ideaal ehk kuidas ma tahan, et oleks).* Õpilaste hinnanguid enda ja kaaslaste lugupidavale ja viisakale väitele õpetajate poole pöördudes tavaolukorras ja ideaalis küsiti järgmiste väidetega: *Pöördun õpetaja poole lugupidavalt ja viisakalt (tavaline). Pöördun õpetaja poole lugupidavalt ja viisakalt (ideaal). Mu klassikaaslased pöörduvad õpetajate poole lugupidavalt ja viisakalt (tavaline). Mu klassikaaslased pöörduvad õpetajate poole lugupidavalt ja viisakalt (ideaal).* Õpilaste tunnetuslike hinnanguid õpetajate ja koolikaaslaste käitumise kohta uuriti järgmise väidetega: *Tunnen koolis, et õpetajad kuulavad mind ära (tavaline). Tunnen koolis, et õpetajad kuulavad mind ära (ideaal). Ma arvan, et mu klassikaaslased tunnevad koolis, et neid kuulatakse ära (tavaline). Tunnen koolis, et mu arvamusega arvestatakse (tavaline). Tunnen koolis, et mu arvamusega arvestatakse (ideaal). Ma arvan, et mu klassikaaslased tunnevad koolis, et nende arvamust arvestatakse (tavaline). Ma arvan, et mu klassikaaslased tunnevad koolis, et nende arvamust arvestatakse (ideaal).* Õpilaste hinnanguid enda ja kaaslaste käitumisele kokkulepetest kinnipidamisel uuriti järgmiste väidetega: *Ma*

pean kinni kokkulepetest ja tähtaegadest (tavaline). Ma pean kinni kokkulepetest ja tähtaegadest (ideaal). Ma arvan, et mu klassikaaslased peavad kinni kokkulepetest ja tähtaegadest (tavaline). Ma arvan, et mu klassikaaslased peavad kinni kokkulepetest ja tähtaegadest (ideaal).

Igat väidet hinnati kuue punkti skaalal, kus vastus „0“ tähendas, et väide ei vasta tõe „mitte kunagi“ ja kus vastus „5“ tähistas, et väide vastab tõe „alati“.

Kuue punkti skaala välistab keskmise vastuse variandi valimise, mistõttu vastaja peab otsustama, kas ta on väitega nõus või pigem mitte. Seetõttu on võimalik antud vastuste töötlemisel grupeerida vastused „0“-„2“ ja vastused „3“-„5“, kus esimene grupp näitab negatiivset tulemust väite tõesuse hindamisel ja teine grupp positiivset tulemust.

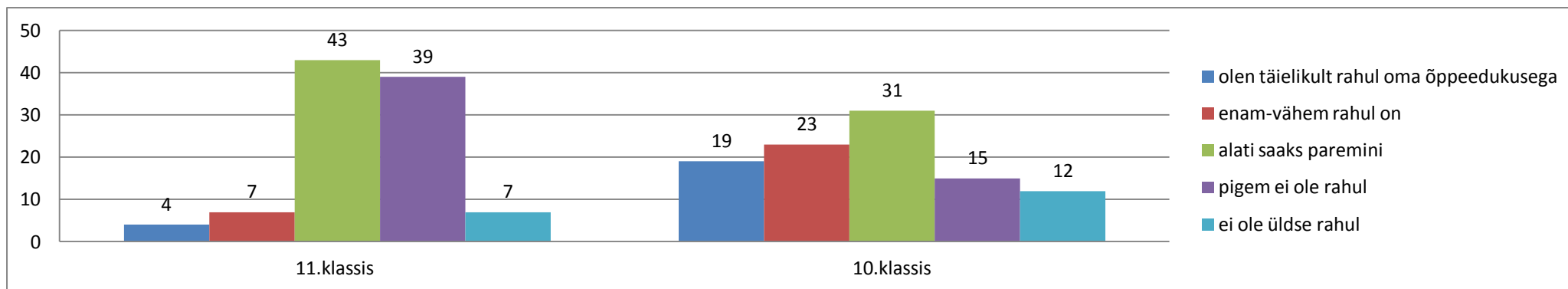
Küsimustik viidi läbi *Google Form* keskkonnas, mistõttu kvantitatiivsed (numbrilised andmed) tulemused töötles keskkond. Lisaks kasutati *Microsoft Exeli* andmetöötlemise ja arvutamise programme statistiliste tulemuste kontrolliks ja interpreteerimiseks. Tulemuste kirjeldamisel kasutatakse vastuste esinemissagedust ja analüüsimisel kasutatakse kirjeldavat statistikat (protsent jaotust).

Tulemuste esitamisel on väites kirjeldav olukord, uurimaks väärtusi koolis, millest lähtutakse, nimetatud *tegelikkuseks* ja neljandas väites olukord, kus küsitakse väärtusi, millele peaks enam tähelepanu pöörama, nimetatud *ideaaliks*. Tegelikkus on seejuures reaalne, olemasolev olukord. Ideaalne olukord on inimeste ideedes eksisteeriv, soovitud ja parim olukord (Eesti keele, s.a). Tulemuste interpreteerimisel saame seega järeldada ideaalolukorra kohta, et seda soovitakse näha.

Lisa 7. Õpilasuurimus motivatsioonist.

Õpilane Patirck Org viis läbi õpilasuurimuse motivatsioonist õpilaste hulgas, kellel oli enam kui kolm negatiivset kursusehinnet. Valimis oli 92 õpilast, 10.klassi õpilastele väljastati 42 komplekti küsimustikke. 11. klassi õpilastele väljastati 49 küsimustikku. Kokku väljastati 91 küsimustikku. Valimisse kuulusid õpilased, kelle kursusehinded olid 3 ja enamis õppeaines puudulikud.

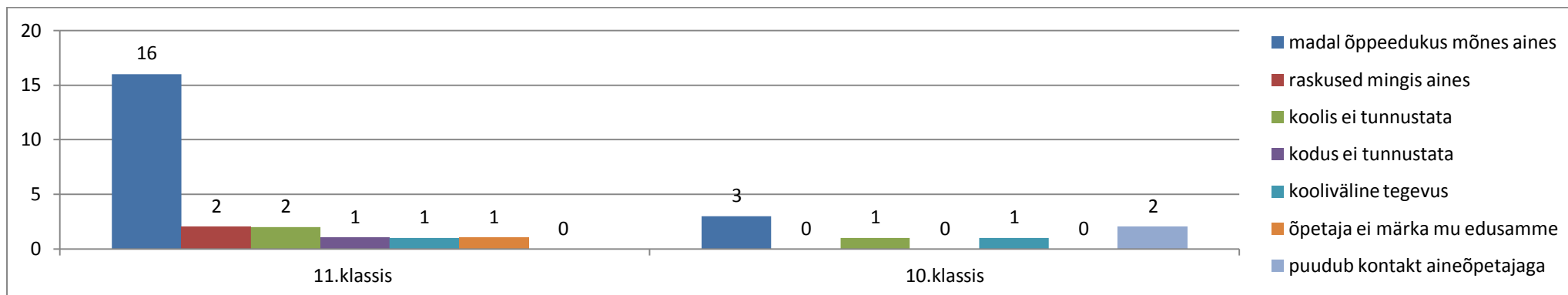
Eespool on kirjeldatud õpilaste eesmärke õppimisel. Siinkohal vaatleme veel võrdlevana 10. ja 11. klasside puudulikele õppivate õpilaste rahulolu oma hinnetega. Rahulolematuse tõus on nähtav joonisel 2.

Joonis 2. Küsitlusele vastanute rahulolu oma hinnete seisuga

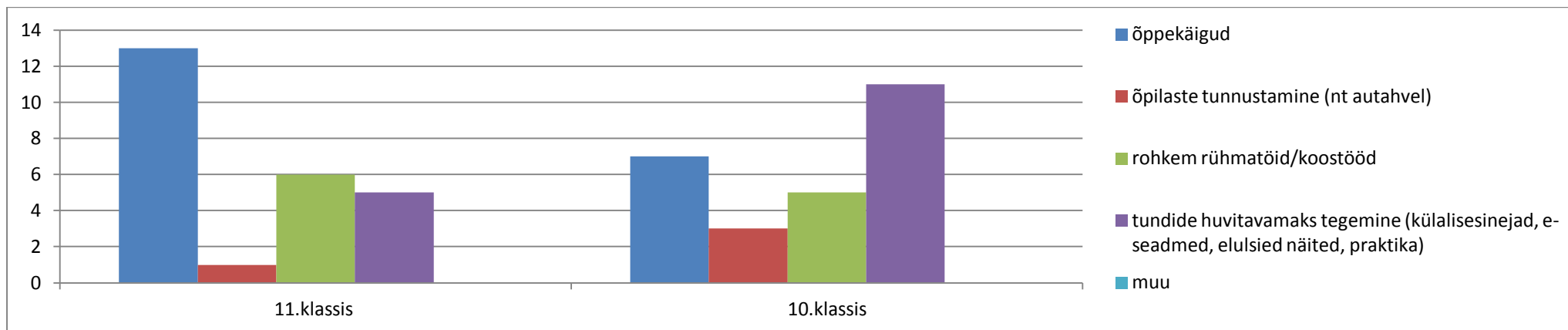
Siinkohal on ilmeks näide, kuidas hinnete halvenes õpilaste rahulolematust ka kasvab. Seega ei saaks öelda, et õpilane on ise rahul oma nõrga tulemusega.

Kuidas seda muuta? Küsisime ka seda õpilastelt. Joonisel 3 on näha tulemused.

Joonis 3. Õpilaste hinnangud oma motivatsiooni languse põhjustele

Jooniselt on näha, et 11. klassides 70% küsitletud õpilastest on madala õppeedukus mõnes aines, 9% vastanutest olid raskused mõnes aines. Tunnustuse puudus kodust mõjutas 9% õpilastest, 4%-l puudub kodune tunnustus. Tunnustuse puudus koolis mõjutab 4% õpilastest ning kooliväline tegevus oli põhjuseks 2% vastajatest. 10. klasside õpilased ei osanud oma motivatsioonilanguse põhjusi veel eriti valikvastuste alusel kategoriseerida.

Joonis 4. Õpilaste hinnangud nende motivatsiooni tõstmise võimalustele õpetajate poolt.